

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ
ОСВІТИ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КРАЇН ПІВНІЧНОЇ
АМЕРИКИ»

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ БАКАЛАВР
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 291 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ
ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»
ДЕННОЇ, ЗАОЧНОЇ ТА ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ

м. Дніпро
2022

Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки» для здобувачів вищої освіти освітнього рівня бакалавр спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» денної, заочної та дистанційної форм навчання/Укладач: Т.І.Сергієнко. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2022. 73с.

Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки» призначений для здобувачів вищої освіти Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти ДДУВС, які навчаються на спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня. Містить виклад основного змісту, плани лекційних, семінарських занять, рекомендовану літературу та інші матеріали.

УКЛАДАЧ:

Тетяна СЕРГІЄНКО - кандидатка політичних наук, доцентка кафедри міжнародних відносин Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Олена ПОСТОЛ, професорка кафедри загальноправових та політичних наук Національного університету «Запорізька політехніка», докторка політичних наук

Олена КРАЙНІК, доцентка кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Запорізького національного університету, кандидатка економічних наук, доцентка

Розглянуто на засіданні кафедри міжнародних відносин «11» січня 2022 р., протокол № 6

Рекомендовано Навчально-методичною радою університету «17» лютого 2022 р., протокол № 6

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Основні терміни та поняття	5
2. Значення зовнішньої політики країн Північної Америки у становленні та розвитку сучасних міжнародних відносин	15
3. Методологія вивчення зовнішньої політики країн Північної Америки	16
4. Теми семінарських занять	18
5. Завдання для самостійної роботи	20
6. Зміст курсу «Зовнішня політика країн Північної Америки»	22
7. Загальні рекомендації для підготовки до семінарських занять	25
8. Рекомендована література для всього навчального курсу	28
9. Форми контролю знань	31
10. Методика проведення семінарських занять	34
11. Критерії та засоби оцінювання успішності навчання	37
12. Плани семінарських занять	45
13. Види самостійної роботи здобувачів вищої освіти	58
14. Рекомендації щодо виконання індивідуальних завдань	60
15. Питання до підсумкового контролю знань	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	64

ВСТУП

Вивчення курсу «Зовнішня політика країн Північної Америки» спрямовано на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних засад дослідження структури міжнародних відносин сучасного світу шляхом пізнання й критичного аналізу зовнішньої політики країн Північної Америки з XVIII століття до сьогодні, основними напрямками зовнішньополітичної діяльності США, Канади та Мексиканських Штатів Америки, з роллю останніх на геополітичній арені світу та впливу на становлення й розвиток української державності.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки» є формування у студентів системи знань про становлення та розвиток міжнародних відносин в Північній Америці та зовнішню політику.

Основними завданнями вивчення даної дисципліни є дослідження:

- особливостей та пріоритетних напрямів зовнішньої політики держав північної Америки - США, Мексики та Канади;
- концептуальних підходів США до ролі НАТО у сучасному світі;
- специфіки та характеру участі Канади у миротворчих операціях та місіях під егідою ООН;
- стану розвитку взаємин України з США, Канадою та Мексикою та позиції цих країн з актуальних питань зовнішньої політики України.

Об'єктом навчальної дисципліни є материк Північна Америка й держави, які входять до нього.

Предметом навчальної дисципліни є система знань і методів щодо принципів, методів та особливостей формування й реалізації зовнішньої політики країн Північної Америки, інтеграційні процеси в регіоні, вплив країн регіону на міжнародні відносини у світі.

Пререквізити: вивчення дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки» базується на знаннях, одержаних при вивченні гуманітарних і соціально-економічних дисциплін.

Постреквізити: Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання: «Основи дипломатії та консульської служби», «Основи світової політики», «Міжнародні економічні відносини» та ін.

Зміст матеріалу навчально-методичного комплексу відповідає робочій програмі навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки». Обсяг навчально-методичного комплексу й окремих його розділів відповідає кількості годин, відведених навчальним планом для вивчення цієї навчальної дисципліни.

1. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

Американська декларація - це перший міжнародний документ, в якому були проголошені основні політичні, громадянські, економічні, соціальні і культурні права: на освіту, на працю і справедливу винагороду, на соціальну безпеку, обирати і брати участь в державному управлінні, асоціацій і зборів, на власність, на справедливий судовий розгляд тощо.

Американська конвенція про права людини або Пакт Сан-Хосе - регіональна конвенція про захист прав людини (головним чином громадянські і політичні), ухвалена у 1969 році, набрала чинності у 1978 році. Учасниками можуть бути країни-члени ОАД; на вересень 2012 року в конвенції беруть участь 24 з 34 членів ОАД; ще одна країна раніше була учасницею конвенції, але денонсувала її (Тринідад і Тобаго). Одна з 24 учасниць конвенції, Венесуела, у вересні 2012 року оголосила про денонсацію конвенції, яка набуде чинності через рік після оголошення.

Антитерористична операція, АТО - система заходів, спрямованих на попередження, запобігання та припинення злочинних діянь, здійснюваних з терористичною метою, звільнення заручників, знешкодження терористів, мінімізацію наслідків терористичного акту чи іншого злочину, здійснюваного з терористичною метою.

Багатополлярність - це система світового устрою за якою безліч держав мають приблизно рівний військовий і економічний потенціал. Вона передбачає наявність у світі кількох полюсів сили (воєнний полюс, цивілізаційний полюс, політичний полюс та економічний полюс), які не переважають та не розповсюджують свій вплив один на одного. Проте поняття «багатополлярності» часто плутають з «багатоцентричністю» - наявністю у світі кількох центрів сили.

Блокада - система заходів, які застосовуються до держави шляхом порушення її зовнішніх зв'язків, щоб примусити блоковану державу виконати певні дії або утриматись від них. Блокада може бути політичною, економічною і воєнною. Політична блокада проявляється в дипломатичній ізоляції держави.

Вето - заборона, яка накладається головою держави на рішення іншого державного органу. В сучасних державах право вето, як правило, надається главі держави щодо законів, які приймає парламент. Право вето має і народ, його прийнято позначати народним вето. У контексті сучасних конституційно-правових трансформацій народне вето слід також розглядати як конституційно-правову форму впливу громадян на прийняття нормативно-правових актів, де ключову роль має не стільки саме проведення відхиляючого референдуму щодо певного нормативно-правового акта, хоча це також має важливе значення, скільки усвідомлення представницьким органом публічної влади реальності скасування його рішення в рамках цієї конституційної процедури.

Вільна торгівля (фритрейдерство від англ. free trade - вільна торгівля) - зовнішньоекономічна політика, за якої держава не втручається у торговельні відносини з іншими країнами; відсутність штучних (створених урядом) бар'єрів у торгівлі між окремими фірмами різних країн. На рівні теоретичної моделі передбачається, що вільна торгівля зумовлює появу додаткових вигод, оскільки дає змогу уникати втрат від викривлень у виробництві та споживанні, пов'язаних із митним захистом. Використання мита має наслідком появу чистих втрат для економіки, які виникають через викривлення мотивів поведінки як виробників, так і споживачів. І навпаки, перехід до вільної торгівлі усуває ці викривлення і збільшує національний добробут.

Всесвітня туристична організація (англ. World Tourism Organization, UNWTO) - спеціалізована установа ООН відповідальна за просування відповідального, стійкого та загальнодоступного туризму.

Велика вісімка - вісім найбільш впливових держав світу: Великобританія, Італія, Канада, Німеччина, Росія, США, Франція, Японія. Група семи найбільш розвинених держав була створена у 1974 р. ініціативи тодішнього президента Франції Валері Жискар д'Естена (1974-1981 рр.) і включала Великобританію, Італію, Канаду, Німеччину (ФРН), США, Францію та Японію.

Гегемонія - провідна роль якоїсь держави, міста у відносинах з іншими (наприклад, Афіни чи Спарти серед грецьких міст); - або ж провідна роль якоїсь верстви населення в управлінні державою (наприклад, аристократії).

Геостратегія - практичне втілення геополітичних концепцій.

Глобалізація - процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. У ширшому розумінні - перетворення певного явища на планетарне, таке, що стосується всієї Землі. Основними наслідками глобалізації є міжнародний поділ праці, міграція в масштабах усієї планети капіталу, людських та виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних та технічних процесів, а також зближення культур різних країн. Це об'єктивний процес, зумовлений розвитком транспорту та засобів зв'язку, він має системний характер, тобто охоплює всі сфери життя суспільства.

Громадянин США - особа, яка отримала всі права та обов'язки, що надаються Конституцією США і законами США, по праву народження або в результаті натуралізації і має право на захист з боку держави.

Демократизація - політична реформація, система заходів та законів, направлених на впровадження елементів демократії (народовладдя) в країні, суспільстві. Як правило мається на увазі суспільства, що не мають демократичного устрою, а саме: пост-тоталітарні, пост-авторитарні, ієрархічні суспільства.

Держава - політичне утворення, що характеризується такими ознаками: легітимною публічною владою, територією та населенням.

Економічний детермінізм - вульгарно-матеріалістична концепція, прихильники якої розглядають економіку як суб'єкт історичного процесу й намагаються схематично вивести всі явища суспільного життя з продуктивних сил і виробничих відносин.

Експансивна гегемонія - є наступальною стратегією побудови активної згоди та формування колективної волі під час революції.

Ескімоси - група близькоспоріднених народів, що є корінними для найвищих широт північної півкулі, традиційно займаючи територію від східного краю Чукотки до Гренландії. Дві головні групи ескімосів - інуїти в Канаді й Гренландії і юпік на Далекому Сході Росії. Загальна чисельність - близько 170 тисяч осіб. Мови цих народів належать до ескімоської гілки ескімосько-алеутської мовної родини.

Етнічні (корінні) квебекці- панівна національність (етнічна спільнота) у провінції Квебек. Квебекці визнані окремою нацією як парламентом Квебеку, так і федеральним парламентом Канади. Представники франкоканадського етносу, що сформувався з нащадків французьких колоністів епохи Нової Франції (XVII - XVIII ст.). Формуванню нового етносу сприяла майже повна ізоляція від Франції після завоювання Канади Великою Британією (1759 - 1763 р.р.). За менталітетом та культурою сучасні квебекці сильно відрізняються як від французів з Франції, так і від англомовних канадців. Квебекцям вдалося інтегрувати у свій етнос частину індіанців та ірландців, а також окремих представників інших народів.

Європейська інтеграція - це процес політичної, юридичної, економічної (а в деяких випадках - соціальної та культурної) інтеграції європейських держав, у тому числі й частково розташованих в Європі. На даний момент європейська інтеграція досягається в основному за рахунок розширення Європейського Союзу та Ради Європи.

Європейський банк реконструкції та розвитку (Євробанк, ЄБРР)- міжнародний фінансово-кредитний інститут, який надає допомогу країнам від Центральної Європи до Центральної Азії для проведення ринкових реформ, активного інтегрування економік цих країн у міжнародні господарські зв'язки.

Європейський суд із прав людини - постійний самостійний орган, створений державами-учасницями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у 1950 р.

Загроза - будь-які обставини або події, що виникають у зовнішньому середовищі, які можуть бути причиною порушення політики безпеки інформації і (або) нанесення збитків автоматизованій системі.

Зовнішня політика - це діяльність держави та інших політичних інститутів, що здійснюється на міжнародній арені; комплекс дій, спрямованих на встановлення і підтримку відносин із міжнародним співтовариством, захист власного національного інтересу та поширення свого впливу на інші суб'єкти міжнародних відносин.

Зона вільної торгівлі (*Free trade area*) (ЗВТ) - тип міжнародної інтеграції, при якій в країнах-учасниках скасовуються митні збори і податки, а також кількісні обмеження у взаємній торгівлі згідно з міжнародним договором. Це більш глибокий тип інтеграції, ніж преференційні угоди. За кожною країною-учасницею зберігається право на самостійне і незалежне визначення режиму торгівлі по відношенню до третіх країн. У більшості випадків умови зони вільної торгівлі поширюються на всі товари крім продуктів сільського господарства. Зона вільної торгівлі може координуватися невеликим міждержавним секретаріатом, розташованим в одній із країн-членів, але зазвичай обходяться без нього, а основні параметри свого розвитку країни погоджують на періодичних нарадах керівників відповідних відомств. Між країнами-учасницями зберігаються митні кордони і пости, які контролюють походження товарів, які перетинають їхні державні кордони.

Ізоляціоністи - ті, хто не хотів зв'язувати США зобов'язаннями перед Лігою Націй, де керівна роль належала європейським державам.

Інтеграційний процес - є процес становлення нової цілісності в результаті упорядкування, узгодження й об'єднання в просторі і в часі структур і функцій вже існуючих відкритих систем на кожному з рівнів їхньої організації.

Інтрига політична - збіг у часі і просторі низки різнопорядкових політичних подій і процесів, який завдає якісно новий напрям розвитку політичної ситуації. Як правило, вона є результатом цілеспрямованих зусиль гри політичних сил або окремих політичних діячів для досягнення власних політичних цілей.

Канада- країна, що займає північну частину Північної Америки та майже половину площі континенту, простягаючись від Атлантичного океану на сході до Тихого океану на заході. Це друга за площею країна світу (9 976 140 км²), що поступається лише Російській федерації. Канада межує зі Сполученими Штатами Америки на півдні та північному заході та має морські кордони з Францією (острови Сен-П'єр і Мікелон) і Гренландією (королівство Данія).

Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження та покарання, більше відома під назвою Конвенція ООН проти катувань - це міжнародний інструмент захисту прав людини, що прийнятий ООН в 1984 році та набув чинності в 1987 році. Конвенція забороняє катування при будь-яких обставинах, забороняє видачу осіб у країни, де для них існує серйозна загроза катувань, та встановлює обов'язковість кримінального переслідування за катування. Станом на вересень 2014 року в конвенції беруть участь 156 держав.

Консервативна партія (англ. Conservative Party, офіційна назва: Консервативна та юніоністська партія англ. Conservative and Unionist Party; неофіційна історична назва - «торі», англ. tory) - британська політична партія, заснована в 1834 році в результаті перетворення партії Торі. Одна з

двох (нарівні з Лейбористською партією) основних партій у Великій Британії.

Конфедерація - союз суверенних держав, об'єднаних спільними керівними органами, створений для певних цілей, зокрема координації дій у сфері політики (переважно у зовнішньополітичних і військових справах).

Країна - територія з визначеними кордонами й населенням, що являє собою єдине ціле з погляду історії, культури, нації та в політико-географічному відношенні може бути незалежною або залежною. Країна не завжди є державою, наприклад Україна в 1900 р. була країною українців, але поділеною між Російською та Австро-Угорською імперіями.

Легітимація - процедура суспільного визнання, пояснення і виправдань якоїсь дії особи, факту. Не означає юридично оформленої законності й цим відрізняється від легалізації.

Ліга Націй - перша міжнародна міждержавна організація, створена з метою розвитку співробітництва, досягнення миру і безпеки між народами. На практиці основними завданнями були дотримання прав національних меншин і вирішення територіальних конфліктів у світі після Першої світової війни. Була заснована на Паризькій мирній конференції в 1919-1920 рр. Ініціатором її створення виступив 28-й президент США Вудро Вільсон.

Міжамериканський суд із прав людини - автономний судовий орган, який має функції застосування та тлумачення Міждержавної конвенції. Право передачі справ до Суду мають тільки держави-учасниці Конвенції та Міжамериканська конвенція з прав людини.

Міжвоєнний період, або інтербелум (дослівно лат. inter - між й лат. bellum - війна) - період між війнами. Термін зазвичай використовують для позначення періоду 1918-1939 років, тобто часового проміжку між Першою та Другою світовими війнами.

Міжнародна безпека - система міжнародних відносин, що заснована на дотриманні усіма державами загальновизнаних принципів і норм міжнародного права, виключає вирішення спірних питань і розбіжностей між ними за допомогою сили або загрози.

Міжнародна економічна інтеграція - це процес господарсько-політичного об'єднання країн на основі розвитку глибоких стійких взаємозв'язків і розподілу праці між національними економіками, взаємодії їх виробничих структур на різних рівнях і в різних формах.

Міжнародна система захисту прав людини - це сукупність способів, за допомогою яких держави або інші суб'єкти міжнародних відносин визначають і забезпечують права людини.

Міжнародний валютний фонд, МВФ (англ. International Monetary Fund, IMF) - спеціальне агентство Організації Об'єднаних Націй (ООН), засноване 29-ма державами, з метою регулювання валютно-кредитних відносин країн-членів і надання їм допомоги при дефіциті платіжного балансу шляхом надання коротко- і середньострокових кредитів в іноземній

валюти. Фонд має статус спеціалізованої установи ООН. Має 190 країн (189 членів ООН та Косово).

Міжнародний договір - це письмова угода, що регулюється міжнародним правом, укладена між двома або декількома суб'єктами міжнародного права незалежно від того, міститься вона в одному документі, у двох або кількох пов'язаних між собою документах, а також незалежно від її конкретної назви (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо).

Міжнародні відносини - це сукупність політичних, економічних, соціальних, культурних та інших зв'язків і взаємовідносин між учасниками, що діють на міжнародній арені (державами і союзами держав, транснаціональними корпораціями, етнічними та національними групами, політичними і громадськими організаціями, суспільними рухами, окремими особами тощо).

Мексика, офіційно **Мексиканські Сполучені Штати** - країна в південній частині Північної Америки. Межує на півночі зі Сполученими Штатами Америки; на півдні й на заході омивається Тихим океаном; на південному-сході - з Гватемалою, Белізом і Карибським морем; на сході - омивається Мексиканською затокою. Охоплюючи територію площею 1 972 550 км², є 13-ю за площею країною у світі, яка має близько 128 649 565 жителів, що робить її 10-ю країною за чисельністю населення світу та найнаселенішою іспаномовною країною. Мексика - федеративна конституційна республіка, яка складається з 31-го штату та одного федерального округу навколо столиці м. Мехіко, яке також є найбільшим мегаполісом країни. Інші основні міські райони включають Гвадалахару, Монтеррей, Пуеблу, Толуку, Тіхуану, Сьюдад-Хуарес та Леон

Наддержава чи супердержава - незалежна держава із надвисокою політичною, економічною, культурною і військовою (включно із ядерною зброєю) перевагою над більшістю інших держав (зокрема над іншими великими державами та ядерними державами). Розрізняються світові та регіональні наддержави.

Національний інтерес, інтереси - система цілей і завдань зовнішньої політики держави. Згідно з ученням школи політичного реалізму, національні інтереси є причиною міжнародних відносин як таких.

Організація американських держав (ОАД) - міжнародна організація на американському континенті. ОАД була заснована в 1948 році для виконання переважно комерційних функцій. Метою діяльності ОАД було проголошено, зокрема, мир і процвітання країн західної півкулі. Власне під теперішньою назвою Організація Американських Держав була створена на основі Панамериканського союзу навесні 1948 року.

Організація Об'єднаних Націй (ООН) - глобальна міжнародна організація, заснована 24 жовтня 1945 на конференції в Сан-Франциско на підставі Хартії Об'єднаних Націй. Декларованою метою діяльності організації є підтримання й зміцнення миру й міжнародної безпеки, розвиток співробітництва між державами світу.

Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури, скорочено ЮНЕСКО - міжнародна організація, спеціалізована установа Організації Об'єднаних Націй, яка при співпраці своїх членів-держав у галузі освіти, науки, культури сприяє ліквідації неписьменності, підготовці національних кадрів, розвитку національної культури, охороні пам'яток культури тощо.

Паризька мирна конференція 1919-1920 - міжнародна конференція, скликана державами-переможцями для вироблення і підписання умов з переможеними державами у Першій світовій війні 1914-1918.

Перша світова війна - світова війна, глобальний збройний конфлікт, що розвивався перш за все в Європі з 28 липня 1914 до 11 листопада 1918 року, в якому брало участь 38 держав із населенням 1,5 млрд мешканців. У той час відома, як Велика війна (англ. The Great War, фр. La Grande guerre) або «Війна, щоб завершити усі війни», вона призвела до мобілізації понад 70 мільйонів військовослужбовців, у тому числі 60 мільйонів європейців, що робить її однією з найбільших війн в історії, а також одним із найсмертоносніших конфліктів в історії, який за оцінками істориків призвів до 8,5 мільйонів загиблих серед військових і 13 мільйонів серед цивільного населення. Низка геноцидів, які були результатом війни та пов'язана з нею пандемія іспанського грипу 1918 року спричинили багато додаткових мільйонів смертей у всьому світі. Конфлікт мав вирішальний вплив на історію першої половини ХХ століття.

Північна Америка - материк (континент) у Західній півкулі, північна частина частини світу Америки. Повністю розташований у північній півкулі та майже повністю - у західній. На півночі омивається Північним Льодовитим океаном, на сході - Атлантичним океаном, на заході - Тихим океаном, на півдні - Карибським морем; також на півдні з'єднується Панамським перешийком з Південною Америкою. Географічно Північна Америка ділиться на 3 макрорегіони: власне Північну, Центральну Америку та Кариби. Загальна площа 24 709 000 км², що становить близько 4,8 % площі планети або 16,5 % площі її суші.

Політична доктрина - система настанов, які визначають цілі, що за певних конкретно-історичних умов можуть бути прийняті для реалізації державою, партією чи рухом, а також засоби їх досягнення.

Політична культура - сукупність соціально-психологічних настанов, цінностей і зразків поведінки соціальних верств, окремих громадян, які стосуються їх взаємодії з політичною владою. Політична культура охоплює рівень знань та уявлень про політику, емоційне ставлення до неї, що мотивує політичну поведінку громадян.

Політична система - впорядкована сукупність державних, політичних, громадських організацій та інститутів, сфера політичного життя суспільства. П.С. конкретного суспільства визначається його класовою природою, соціальним ладом, формою правління, типом держави, характером політичного режиму, політико-ідеологічними та культурними

відносинами у суспільстві, політико-правовим статусом держави, історичною та національною традиціями політичного устрою.

Політична соціалізація - засвоєння особою соціального й політичного досвіду шляхом включення її у політичну систему, в управління політичними процесами. Найважливішими результатами Політична соціалізація є політичні переконання, почуття, цінності й норми політичної діяльності, що роблять суспільство спроможним забезпечити збереження, модернізацію чи зміну політичного режиму.

Політичні відносини - відносини між суб'єктами політики у процесі здобуття та утримання політичної влади, реалізації інтересів у сфері політики.

Політичні та громадянські права - можливості дійсного народовладдя, створення таких взаємовідносин влади і людини, при яких влада виражає інтереси людини, система правовідносин що будуються на взаємопорозумінні і взаємодії органів влади і громадянина.

Постмарксизм, або постструктуралістський марксизм - теоретична позиція, що ґрунтується на працях Луї Альтюсера та Мішеля Фуко. Формується у 1970-х роках, коли ряд теоретиків спробували продемонструвати зв'язок між реальністю нових соціальних рухів та плюральністю сексуальних, расових, класових та етнічних антагонізмів у сучасних суспільствах з основними положеннями марксистської теорії. Постмарксизм не є ані окремим напрямком, ані школою.

Публічна дипломатія - це цілеспрямована міжнародна та іноземна діяльність держави через підконтрольні або фінансовані нею установи та організації щодо здійснення інформаційного впливу на думку і поведінку населення зарубіжних країн у контексті її зовнішньополітичних національних інтересів.

Рабство - насильницьке підпорядкування однієї людини іншою або однієї групи людей іншою групою людей. Упродовж історії рабство було часто легалізованим, тобто людина була рабом *de jure* і розглядалася рухомим майном. У сучасному розумінні термін «рабство» інколи використовується для позначення суміжних категорій насильницького або ненасильницького примушування людей для виконання певної роботи. Таке *de facto* рабство часто називають зм'ягшеним терміном примусова праця. В обох випадках з існуванням рабства часто пов'язана работоргівля.

Регіоналізація - форма сучасної глобалізації, за якої глобалізаційні процеси розвитку не мають єдиного вектора, а в обмеженому просторі існує сукупність конкуруючих цивілізаційних моделей в рамках однієї чи кількох сфер людської взаємодії.

Регіональна безпека - забезпечення безпеки населення, природи та господарства регіону в процесі різноманітної діяльності людей; захист життєво важливих інтересів розвитку регіону та його населення від різноманітних загроз.

Репарація - повне або часткове відшкодування (за мирним договором або іншими міжнародними актами) державою, що розпочала агресивну війну, збитків, заподіяних державам, що зазнала нападу.

Світова війна - глобальне протиборство коаліцій держав із застосуванням засобів збройного насильства, що охоплює велику частину країн світу.

Сполучені Штати Америки - федеративна республіка в Північній Америці, що складається з 50 штатів: Аляски, Гаваїв, 48 штатів на території між Атлантичним і Тихим океанами і між Канадою і Мексикою та федерального (столичного) округу Колумбія. Окрім того, США належать частина Віргінських островів (Американські Віргінські Острови) та Пуерто-Рико у Вест-Індії, Східне Самоа, Гуам, Північні Маріанські Острови та інші острови в Океанії. Столиця - місто Вашингтон.

Статут Організації Об'єднаних Націй - міжнародна угода, що засновує міжнародну організацію ООН; підписаний 26 червня 1945 року в Сан-Франциско на заключному засіданні Конференції Об'єднаних Націй зі створення Міжнародної Організації п'ятдесятьма державами (Австралія, Аргентина, Білоруська Радянська Соціалістична Республіка, Бельгія, Болівія, Бразилія, Велика Британія, Венесуела, Гаїті, Гватемала, Гондурас, Греція, Данія, Домініканська Республіка, Єгипет, Індія, Ірак, Іран, Канада, Китай, Колумбія, Коста-Рика, Куба, Ліберія, Ліван, Люксембург, Мексика, Нідерланди, Нікарагуа, Нова Зеландія, Норвегія, Панама, Парагвай, Перу, Сальвадор, Саудівська Аравія, Сирія, СРСР, США, Туреччина, Українська Радянська Соціалістична Республіка, Уругвай, Філіппінська Республіка, Франція, Чехословаччина, Чилі, Еквадор, Ефіопія, Югославія і Південно-Африканський Союз) і набув чинності 24 жовтня 1945 року, після того, як був ратифікований постійними членами Ради Безпеки ООН.

Суверенітет - незалежність держави, що полягає у її праві на власний розсуд вирішувати свої внутрішні і зовнішні справи, без втручання будь-якої іншої держави. С. народу - визнання всіх громадян країни джерелом політичної влади. С. особи - право керуватися власними інтересами у взаємовідносинах з іншими політичними суб'єктами.

Східне партнерство - політика Європейського Союзу (ЄС), що має на меті зміцнення стосунків зі східними сусідами ЄС і є продовженням східного напрямку Європейської політики сусідства. «Східне партнерство» урочисто відкрив Європейський Союз у Празі 7 травня 2009 року.

Територія (лат. territorium - область, територія; від terra - земля) - регіон, обмежена частина земної поверхні в природних, державних, адміністративних або умовних межах: визначається протяжністю, як специфічним видом «просторового» ресурсу, площею, географічним розташуванням, природними умовами, господарською освоєністю. Територія є об'єктом конкретної діяльності.

Тоталітаризм - політичний устрій, за якого державна влада здійснює повний контроль за всіма сферами життя суспільства. Характерні ознаки:

відсутність демократичних свобод, громадянського суспільства, насильство, терор влади проти народу, наявність єдиної державної ідеології, обов'язкової для всіх громадян.

Трансформаційна гегемонія - представляє собою форму помірної політики, проведеної гегемоністським класом в ситуації кризи. Вона передбачає поступовий «перехват» вимог висунутими класами, які мають загрозу для еліти і створення так званої пасивної згоди.

Трикутної торгівлею називають характерний для кінця XVI - початку XIX століть трансатлантичний торговий обмін між трьома частинами світу - Африкою, Америкою і Європою. Європейські суди при цьому курсували між усіма трьома вершинами «золотого трикутника»:

Тринадцять колоній - 13 британських колоній у Північній Америці вздовж Атлантичного океану, що існували у 17-18 сторіччя до здобуття у 1776 році незалежності після проголошення Декларації незалежності. Наслідком цього стало створення Сполучених Штатів Америки і Війна за незалежність США.

Унітарна держава - єдина неподільна держава, яка не має у своєму складі інших державних утворень (наприклад автономій), в якій функціонують єдині система права та конституція.

Федерація (лат. foederatio - об'єднання, союз, спілка) - форма державного устрою, за якої вищі територіальні одиниці держави мають певну юридично визначену політичну самостійність, чим відрізняються від адміністративно-територіальних одиниць унітарної держави. Складові частини федерації - це своєрідні державоподібні утворення, які називають суб'єктами федерації, а територія федерації складається з територій її суб'єктів.

Фундаменталізм - радикальне і войовниче неприйняття принципів, форм і цілей будь-якої модернізації, обстоювання традиційних життєвих і світоглядних форм.

Шовінізм - крайній вияв націоналізму, що полягає у надмірному звеличенні своєї нації, наданні їй винятковості, робить ставку на гноблення, поневолення «малих» народів, таврування їх за прихильність до своєї культури

2. ЗНАЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ У СТАНОВЛЕННІ ТА РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Реалії сьогодення свідчать, що знання місця та ролі країн Північної Америки у становленні та розвитку сучасних міжнародних відносин є досить актуальним, оскільки поява нової біполярної системи, протистояння США і Китаю, вплив ТНК на зовнішню політику, регулювання та вирішення світових конфліктів - це питання які поставленні на порядок денний та чіткий контроль країн Північної Америки, а саме Сполучених Штатів Америки [2].

Північноамериканський регіон дуже важливий на міжнародній арені з багатьох точок зору. По-перше, з геополітичної точки зору, це ідеальне місце для політики та впливу на світові процеси. Цей континент розташований не між Європою та Азією, де відбувається зіткнення цивілізацій. Він розташований не в центрі Африки, де через стихійні лиха постійно не вистачає їжі. Це своєрідний плацдарм для ведення свого політичного курсу. Насправді, цим буквально користуються Сполучені Штати. Вони мають найкраще географічне положення з трьох континентальних держав, а їхній зовнішній вектор постійно керується концепціями та доктринами. Крім того, важливість цієї частини світу підкреслюється глобальними амбіціями США зберегти роль світового лідера [7, с.101].

По-друге, наявність тут величезної кількості збережених і нерозвіданих ресурсів дає державам серйозні важелі впливу. Яскравим прикладом тих же Сполучених Штатів є розважлива політика закупівлі вуглеводневих ресурсів у таких країнах, як Близький Схід. Це дозволяє економити власні кошти (за рахунок низьких цін на імпорт), а також посилює вплив і залежність самих імпортерів від США. По-третє, країни Північної Америки, економічно об'єднані в організацію НАФТА, зайняли серйозну нішу у світовій економіці. Тому в сучасних умовах глобалізації зниження або підвищення цін на їхніх ринках негайно вплине на світову економіку [10]. Але, незважаючи на численні переваги, якими володіють держави Північної Америки, в регіоні є багато проблем, які дратують і викликають головний біль у лідерів цих країн.

Тому особливість вивчення навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» теоретичних засад дослідження структури міжнародних відносин сучасного світу шляхом пізнання й критичного аналізу зовнішньої політики країн Північної Америки в історичному контексті та з урахування реалій сьогодення, основних напрямків зовнішньополітичної діяльності США, Канади та Мексиканських

Штатів Америки, з урахуванням ролі останніх на геополітичній арені світу та впливу на становлення й розвиток української державності [3].

3. МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Методологічна основа вивчення навчального курсу «Зовнішня політика Північної Америки» носить міждисциплінарний характер, що виражається через поєднання низки підходів і методів політології, теорії міжнародних відносин, соціології, історії [5].

Методологічна база передбачає всебічне та глибоке вивчення пояснювальних принципів та досвіду реалізації північноамериканської зовнішньої політики в її хронологічному та просторовому аспектах з урахуванням динаміки регіонального та глобального міжнародно-політичного контексту [9, с. 4].

Історичний підхід, використовуваний при вивченні навчальної дисципліни, полягає у розгляді процесів формування зовнішньої політики Північної Америки на історичних етапах їх консолідації та спробах їх реалізації в міжнародному середовищі.

Використання цілісного та системного підходів спрямоване на вивчення зовнішньої політики Північної Америки як цілісного явища, що характеризується власними закономірностями функціонування, пов'язаними з потребами втілення національних інтересів та відтворення ідентичності.

Діалектичний підхід передбачає сприйняття аспектів зовнішньої політики Північної Америки як її динамічних складових, здатних трансформуватися шляхом зміни співвідношення оцінок потенційних безпекових ризиків у пошуках альтернативних шляхів нейтралізації загроз та визначення перспективних напрямків ефективної реалізації національної політики держав Північної Америки.

Дедуктивний підхід використовувався для вивчення особливостей північноамериканських країн у міжнародному середовищі на основі уявлення про їх загальні параметри.

Дедуктивний підхід доповнюється індуктивним, що характеризує зовнішню політику Північної Америки. Поєднання цих підходів дає змогу провести комплексний огляд зовнішньої політики Північної Америки через призму їх особливостей у міжнародних відносинах.

Наведені вище підходи разом із низкою загальнонаукових методів становлять загальну методологію вивчення даної дисципліни. Важливу роль відіграє історико-хронологічний метод. Його використання дає змогу, зокрема, відтворити еволюцію північноамериканських підходів до зовнішньої політики. Застосування логічного методу дає основу для різноманітного вивчення тем за даним навчальним курсом. Цей метод у

поєднанні з методом критичного аналізу науково-методичної літератури, що входить в операційний простір дослідження, дозволяє сформулювати проміжні та кінцеві висновки наприкінці кожної лекційної теми. Проблемно-хронологічний та інституційний методи використовуються для дослідження зовнішньої політики країн Північної Америки та їх регіональних особливостей на різних історичних етапах, а також виділення підходів цих країн до вдосконалення сектору безпеки через призму формальних (регулятивних) внутрішніх та міжнародні інституційні рамки.

Метод порівняння використовується для з'ясування конвергентних і різних аспектів пояснювальних підходів до теорії міжнародних відносин щодо зовнішньої політики міжнародних суб'єктів. Використання методу прогнозування дозволило окреслити перспективи подальшого розвитку зовнішньополітичної діяльності північноамериканських країн у сфері міжнародних відносин.

Методи аналізу та синтезу сприяють вивченню змісту зовнішньої політики країн Північної Америки, основних напрямів їх зовнішньополітичного забезпечення, а також визначенню місця Північної Америки у міжнародному середовищі на регіональному та глобальному рівнях.

Отже, методологічними принципами вивчення дисципліни є цілісність, системність і комплексність, а також міждисциплінарність. Важливими є також принципи, які впливають із первинних уявлень про об'єкт і предмет навчального курсу. Насамперед слід виділити принцип спільного зв'язку та взаємодії, який має на меті визначити місце об'єкта та предмета вивчення в сучасних міжнародних дослідженнях, а також встановити закономірності еволюції північноамериканської зовнішньої політики крізь призму міжнародних взаємодій. Для того, щоб висвітлити обставини трансформації зовнішньої політики північноамериканських країн на міжнародній арені та встановити їхній вплив на позиції країни в міжнародних відносинах, було дотримано принцип причинно-наслідкового зв'язку.

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Таблиця 6.1 - Темі семінарських занять

№п/п 1	Назва теми 2
1	<p>Тема 1. Вступ до курсу «Зовнішня політика країн Північної Америки»</p> <p>1.1. Загальні положення навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки».</p> <p>1.2. Демографічно-етнографічні особливості Північної Америки.</p> <p>1.3. Існування системи рабства на території країн Північної Америки як системи взаємовідносин.</p>
2	<p>Тема 2. Специфіка формування зовнішньої політики США</p> <p>2.1. США у міжвоєнний період: зовнішня політика.</p> <p>2.2. США в роки Другої світової війни.</p> <p>2.3 США після Другої світової війни.</p>
3	<p>Тема 3. Теоретичні та геополітичні аспекти гегемонії США у світі</p> <p>3.1. Гегемонія як поняття у сучасних соціологічних теоріях.</p> <p>3.2. Геополітичне положення США у світі.</p> <p>3.3. Феномен гегемонізму США.</p>
4	<p>Тема 4. Діяльність та вплив США на світовій міжнародній арені</p> <p>4.1. Зовнішньополітична діяльність США на сучасному етапі.</p> <p>4.2. Основні інтереси США у країнах «третього світу» (периферія) та конфлікти, пов'язані з ними.</p>
5	<p>Тема 5. Практики захисту прав людини в США</p> <p>5.1. Передумови становлення й розвитку особистих прав і свобод людини у США</p> <p>5.2. Конституційно-правове закріплення прав і свобод людини у США.</p>
6	<p>Тема 6. Зовнішня політика Канадської Федерації</p> <p>6.1. Особливості розвитку Канади в другій половині ХХ - на початку ХХ ст.</p> <p>6.2. Формування та реалізації зовнішньополітичного курсу канадської федерації</p>
7	<p>Тема 7. Можливості Мексики в умовах асиметрії північноамериканського регіону</p> <p>7.1. Загальна характеристика Мексики.</p> <p>7.2. Мексика у міжнародній інтеграції: політико-економічний аспект.</p>
8	<p>Тема 8. Особливості інтеграційної взаємодії країн північної Америки в рамках угод про вільну торгівлю: НАФТА та НАФТА 2.0</p> <p>8.1. Взаємодія країн Північної Америки в рамках угод про вільну торгівлю.</p> <p>8.2. Особливості інтеграційної взаємодії країн Північної Америки в рамках угод про вільну торгівлю.</p>

Продовження таблиці 4.1.

1	2
9	<p>Тема 9. Торговельно-економічної співпраці між Україною та північною Америкою</p> <p>9.1. Зовнішня торгівля України з країнами Північної Америки в порівнянні з іншими країнами світі.</p> <p>9.2. Перспективи розширення торговельно-економічної співпраці з країнами Північної Америки.</p> <p>9.3. Становлення та еволюція відносин США з Україною.</p> <p>9.4. Здобутки, проблеми й перспективи партнерства Вашингтона і Києва.</p> <p>9.5. Вплив внутрішньополітичної ситуації в Україні на українсько-американські відносини.</p>
10	<p>Тема 10. Зовнішньополітична роль НАТО в регіоні</p> <p>10. 1. НАТО - специфіка утворення.</p> <p>10.2. Процес постбіполярної трансформації НАТО.</p> <p>10.3. Відносини країн регіону з НАТО.</p> <p>10.4. Виникнення і розвиток НАТО.</p>
11	<p>Тема 11. Держави регіону в міжнародних урядових організаціях</p> <p>11.1. Співпраця з Організацією американських держав, ООН та ОБСЄ.</p> <p>11.2. Позиції країн щодо співпраці з ЄС.</p> <p>11.3. Участь країн в боротьбі з пандемією.</p> <p>11.4. Участь в «гуманітарних інтервенціях».</p>
12	<p>Тема 12. Україно-Канадські та Україно-Американські зовнішньополітичні відносини</p> <p>12.1. Організації культурного розвитку українців у Канаді.</p> <p>12.2. Роль канадської діаспори у формуванні україно-канадських відносин.</p> <p>12.3. Позиція Канади та США щодо війни на Донбасі та анексії Криму.</p>

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Таблиця 5.1 - Завдання для самостійної роботи

№п/п	Назва теми та завдання для самостійної роботи
1	2
1	<p>Тема 1. Вступ до курсу «Зовнішня політика країн Північної Америки»</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізуйте роль і місце країн Північної Америки в системі міжнародних відносин інформаційного суспільства.</p>
2	<p>Тема 2. Зародження та розвиток господарських зв'язків в доісторичні та стародавні часи</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізуйте зовнішньополітичну стратегію США щодо регіонів Близького й Середнього Сходу.</p>
3	<p>Тема 3. Теоретичні та геополітичні аспекти гегемонії США у світі</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізуйте вплив зовнішньої політики США на стан міжнародних відносин на Американському континенті.</p>
4	<p>Тема 4. Діяльність та вплив США на світовій міжнародній арені</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізуйте відносини США з КНР, Росією, Японією, з країнами Африки, Латинської Америки, Азійсько-Тихоокеанського регіону.</p>
5	<p>Тема 5. Практики захисту прав людини в США</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізуйте історичні й правові аспекти, функції, форми й методи діяльності</p>
6	<p>Тема 6. Зовнішня політика Канадської Федерації</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізуйте основні напрями зовнішньополітичного курсу Канадської Федерації, а саме: взаємини зі Сполученими Штатами Америки, європейський та азійський напрями.</p>
7	<p>Тема 7. Можливості Мексики в умовах асиметрії північноамериканського регіону</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізуйте співвідношення глобального та регіонального в зовнішній політиці Мексики на початку ХХІ століття. Проаналізуйте участь Мексики в розвитку інтеграційних процесів на латиноамериканському континенті.</p>
8	<p>Тема 8. Особливості інтеграційної взаємодії країн північної Америки в рамках угод про вільну торгівлю: НАФТА та НАФТА 2.0</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізуйте особливості формування зони вільної торгівлі в Північній Америці. Проаналізуйте особливості процесу економічної інтеграції в Північній Америці на шляху створення зони вільної торгівлі між США, Канадою та Мексикою.</p>

Продовження таблиці 5.1

1	2
9	<p>Тема 9. Торговельно-економічної співпраці між Україною та північною Америкою</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізувати теоретичні концепції розвитку міжнародної інтеграції та особливості різних форм утворення міжнародних інтеграційних об'єднань.</p>
10	<p>Тема 10. Зовнішньополітична роль НАТО в регіоні</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізуйте в чому полягає проблеми адаптації Північноатлантичного альянсу до нової геополітичної ситуації.</p>
11	<p>Тема 11. Держави регіону в міжнародних урядових організаціях</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізуйте проблеми та шляхи підвищення ефективності діяльності ООН в сфері боротьби з міжнародним тероризмом в країнах Північної Америки.</p>
12	<p>Тема 12. Україно-Канадські та Україно-Американські зовнішньополітичні відносини</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізувати основні напрями розвитку україно-американських відносин.</p>

6. ЗМІСТ КУРСУ «ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КРАЇН ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ»

ТЕМА 1. ВСТУП ДО КУРСУ «ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КРАЇН ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ»

Предмет, методи, завдання курсу «Зовнішня політика країн Північної Америки». Базові та сучасні концепції зовнішньої політики країн Північної Америки. Внутрішні та зовнішні чинники формування та реалізації зовнішньої політики країн Північної Америки. Система безпеки і співробітництва країн Північної Америки. Головні проблеми сучасної політики країн Північної Америки: безпека, інтеграція, демократія. Загальні положення навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки». Демографічно-етнографічні особливості Північної Америки. Існування системи рабства на території країн Північної Америки як системи взаємовідносин

ТЕМА 2. СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США

Еволюція формування державності США, Канади, Мексики. Громадянські війни та територіальні претензії. Витоки, принципи, методи та особливості зовнішньої політики США. Геополітичні фактори у зовнішній політиці США. Особливості та концептуальні засади зовнішньої політики США у період «холодної війни» та в період формування нової багатопольярної системи міжнародних відносин. Європейський та азіатсько-тихоокеанський вектори зовнішньої політики США у постбіполярний період та на сучасному етапі. Зовнішньополітична стратегія США щодо регіонів Близького й Середнього Сходу. Співпраця США та НАТО на сучасному етапі в контексті сучасних викликів та загроз.

ТЕМА 3. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ГЕОПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ГЕГЕМОНІЇ США У СВІТІ

Гегемонія як поняття у сучасних соціологічних теоріях. Геополітичне положення США у світі. Феномен гегемонізму США. Підходи та ідеї реалізації політики гегемонії США. Основні інтереси США у країнах «третього світу» (периферія) та конфлікти, пов'язані з ними. Вплив зовнішньої політики США на стан міжнародних відносин на Американському континенті.

ТЕМА 4. ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ВПЛИВ США НА СВІТОВІЙ МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Інтереси США на світовій політичній арені. Принципи та основні риси зовнішньої політики США. Етапи еволюції зовнішньої політики Вашингтона. Базові документи - Декларація про незалежність, Конституція

США, доктрина Монро, Статут ООН. Основні цілі та мотиви. Інструменти глобального впливу США. Структура державних органів, що займаються розробкою зовнішньополітичного курсу та його реалізацією. Роль президента, конгресу, держдепартаменту, оборонного відомства, розвідки та контррозвідки. Взаємозалежність і взаємопов'язаність принципів ізоляціонізму (неоізоляціонізму) та інтервенціонізму (інтернаціоналізму) в зовнішній політиці США. Роль силових структур. Фактор ракетно-ядерних озброєнь. Модифікація доктрин, форм і методів - від доктрини Трумена до «гуманітарної інтервенції» та антитерористичних операцій. Нові риси зовнішньої політики США після терористичних нападів у Нью-Йорку 11 вересня 2001 р. Характер відносин США з ЄС (єдність і суперечливість тенденцій «атлантизму» й «європеїзму»). Провідна роль США у «великій сімці». Відносини США з КНР, Росією, Японією, з країнами Африки, Латинської Америки, Азійсько-Тихоокеанського регіону. Протидія Вашингтона новим викликам і загрозам на міжнародній арені. Позиція США щодо найгостріших проблем сучасності - необхідності подолання прірви між багатими й бідними країнами, захисту природного довкілля, відвернення загрози локальних воєн і регіональних конфліктів, викоренення міжнародного тероризму, наркобізнесу, незаконної торгівлі зброєю та нелегальної міграції. Вплив війни США в Іраку (2003-2004 рр.) на зовнішню політику Білого дому.

ТЕМА 5. ПРАКТИКИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В США

Особливості законодавчого регулювання захисту прав людини у Америці. Практики використання захисту прав людини в США. Передумови становлення й розвитку особистих прав і свобод людини у США та їх конституційно-правове закріплення. Особливості їх гарантій. Конституційно-правовий механізм захисту поліцією США конституційних особистих прав і свобод людини. Історичні й правові аспекти, функції, форми й методи діяльності, особливості відповідальності працівників поліції США за діяльність щодо захисту конституційних особистих прав і свобод людини.

ТЕМА 6. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КАНАДСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Внутрішні і зовнішні чинники формування зовнішньополітичних засад у Канаді. Політика партнерства Канади з країнами регіону. Україна - Канада: становлення та розвиток особливого партнерства. Концептуальні основи зовнішньої політики Канади. Етапи становлення зовнішньої політики Канади: від домініону Британської імперії до незалежної держави-члена Британської Співдружності. Основні етапи зовнішньої політики Канади після Другої світової війни. Геополітичне положення Канади, його особливості. Канада та її зовнішня політика наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. Пріоритетні напрямки зовнішньої політики Канади на сучасному етапі. Роль Канади в НАТО, БСЄ, ООН та миротворчих операціях. Вплив низки

внутрішніх і зовнішніх чинників на формування зовнішньополітичних засад у Канаді. Основні напрями зовнішньополітичного курсу Канадської Федерації, а саме: взаємини зі Сполученими Штатами Америки, європейський та азійський напрями.

ТЕМА 7. МОЖЛИВОСТІ МЕКСИКИ В УМОВАХ АСИМЕТРІЇ ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКОГО РЕГІОНУ

Загальна характеристика Мексики. Мексика у міжнародній інтеграції: політико-економічний аспект. Історія взаємин Мексики з США. Економічний вимір відносин. Основні проблеми між країнами. Роль Мексики в налагодженні міжнародної та регіональної безпеки. Особливості зовнішньої політики Мексики. Участь Мексики в розвитку інтеграційних процесів на латиноамериканському континенті.

ТЕМА 8. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ КРАЇН ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ В РАМКАХ УГОД ПРО ВІЛЬНУ ТОРГІВЛЮ: НАФТА ТА НАФТА 2.0

Зовнішня торгівля України з країнами Північної Америки в порівнянні з іншими країнами світу. Перспективи розширення торговельно-економічної співпраці з країнами Північної Америки. Передумови та етапи створення НАФТА. Мексика: вільний ринок versus протекціонізм. Інституційний механізм оновленої НАФТА. Перспективи південного розширення організації та утворення ПЗВТ - Панамериканської зони вільної торгівлі.

ТЕМА 9. ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ПІВНІЧНОЮ АМЕРИКОЮ

Взаємодія країн Північної Америки в рамках угод про вільну торгівлю. Особливості інтеграційної взаємодії країн Північної Америки в рамках угод про вільну торгівлю. Становлення та еволюція відносин США з Україною. Здобутки, проблеми й перспективи партнерства Вашингтона і Києва. Вплив внутрішньополітичної ситуації в Україні на українсько-американські відносини. Роль самітів, публічної дипломатії. Новітні тенденції в курсі США щодо України.

ТЕМА 10. ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА РОЛЬ НАТО В РЕГІОНІ

НАТО - специфіка утворення. Процес постбіполярної трансформації НАТО. Відносини країн регіону з НАТО. Виникнення і розвиток НАТО. Взаємодія США і європейських держав у НАТО. Трансформація НАТО після 1991 р. Геополітичне розширення НАТО, основні наслідки. Сучасна геостратегія НАТО. Участь в «гуманітарних інтервенціях».

ТЕМА 11. ДЕРЖАВИ РЕГІОНУ В МІЖНАРОДНИХ УРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Співпраця з Організацією американських держав, ООН та ОБСЄ.

Позиції країн щодо співпраці з ЄС. Участь країн в боротьбі з пандемією. Участь в «гуманітарних інтервенціях». Стратегія щодо мирного розв'язання конфліктів. Європейська інтеграція.

ТЕМА 12. УКРАЇНО-КАНАДСЬКІ ТА УКРАЇНО-АМЕРИКАНСЬКІ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІ ВІДНОСИНИ

Організації культурного розвитку українців у Канаді. Роль канадської діаспори у формуванні україно-канадських відносин. Позиція Канади та США щодо війни на Донбасі та анексії Криму. Основні напрями розвитку україно-американських відносин.

7. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Освітній процес в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ реалізується в таких формах: лекційні заняття, виконання індивідуальних завдань, семінарські заняття, контрольні заходи, самостійна робота. За освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» акцент робиться на студентоцентричному навчанні, на основі збалансованої аудиторної та самостійної роботи.

Ефективною формою організації навчання у закладах вищої освіти є семінарські та практичні заняття, з якими органічно поєднуються лекції. Кожен із цих видів занять має свою дидактичну мету.

Семінарське заняття - це навчальне заняття у формі обговорення, дискусії за попередньо визначеними питаннями теми, за якими здобувачі вищої освіти готують доповіді, реферати, завдання, есе тощо.

Основна мета семінарського заняття - формування вмінь і навичок самостійної роботи, систематизації і узагальнення знань, аналізу літератури, виявлення системи знань та оцінки знань, умінь та навичок. Семінарське заняття передбачає використання інноваційних технологій (колективної розумової діяльності, проведення навчальних дискусій, навчання на основі вирішення конкретних ситуацій; ігрового, кооперативного, проблемного, проектного навчання). Доцільним є використання дискусійних форм і методів інтерактивного навчання (діалог, групова дискусія, розбір ситуацій із практики, аналіз ситуацій морального вибору); ігрових методів інтерактивного навчання (дидактичні, ділові, рольові організаційно-діяльнісні ігри, квести); тренінгів як форми комплексного використання інтерактивних методів і прийомів навчання тощо [6, с. 23].

Семінарські заняття тісно пов'язані з лекціями та зорієнтовані на формування у здобувачів вищої освіти умінь і навичок самостійно здобувати знання. Вони сприяють розвитку пізнавальної активності й самодіяльності

здобувачів вищої освіти більшою мірою, аніж будь-які інші форми організації навчання; розвивають логічне мислення, спонтанне мовлення, уміння висловлювати й аргументувати власні думки, критично аналізувати аргументи опонентів, а також допомагають глибокому засвоєнню фундаментальних знань, формуванню переконань, виробленню активної життєвої позиції. Семінарські заняття виконують такі основні функції, як:

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);

- розвивальну (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);

- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху, формування потреби здорового способу життя тощо);

- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

Під час викладання данної наукової дисципліни традиційно використовуються різні види семінарських занять, зокрема:

Таблиця 7.1 - Види семінарських занять

Вид семінару	Характеристика
<i>Семінари-бесіди</i>	найпростіша форма семінару, побудована на основі евристичної бесіди (здобувачі вищої освіти дають відповіді на запитання, що мають проблемний характер і вимагають творчого, продуктивного мислення, як-от: «Чому ...», «Як Ви вважаєте...», «Чим можна пояснити...» тощо); дискусія (від лат. розгляд, дослідження) є вищим рівнем евристичної бесіди; найбільш поширеними і ефективними є: «круглий стіл», форум, дебати, симпозіум (базуються на обміні думками між усіма учасниками, що привчає здобувачів вищої освіти самостійно мислити, сприяє розвитку аналітичних навичок, розвиває здатність до виваженої аргументації, обстоювання власної точки зору, адекватно оцінювати себе та поважати думки інших); може проводитися шляхом розгляду питань у вигляді невеликих доповідей студентів та подальшого обговорення учасниками семінару;
3 <i>використанням ігрових ситуацій</i>	проводяться у формі пізнавальної гри за типом телевізійних ігор (наприклад: «Що, де, коли», «Рейн-ринг», «КВК» та ін.); ефективним різновидом є рольові ігри, що проводяться у формі наукових конференцій (на них здобувачі вищої освіти-доповідачі виступають у ролі експертів з того чи іншого питання; їхні доповіді рецензуються і оцінюються групою рецензентів - до 3-х чоловік); здобувачі вищої освіти, які незгідні з деякими положеннями, висвітленими у доповідях експертів, виступають у ролі опонентів; веде конференцію здобувач-головуючий, який надає слово усім учасникам гри, підводить підсумки після кожної доповіді, організовує обговорення тощо); різновидом рольових ігор є прес-конференції (здобувач, який виконує роль прес-секретаря веде конференцію; здобувачі - журналісти ставлять запитання експертам з

Також, зазначимо, що оцінки, одержані студентом на семінарських заняттях, враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни [8, с. 45].

Таким чином, зазначимо, що семінарські заняття дозволяють здобувачам вищої освіти якнайкраще засвоїти матеріал курсу «Міжнародні економічні відносини». На семінарських та практичних заняттях з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» переважно використовуються індивідуальні роздаткові матеріали (офлайн-навчання), відео, аудіо-, комп'ютерна техніка (онлайн-навчання), що допомагає формуванню професійного потенціалу майбутніх фахівців.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВСЬОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Основні нормативні акти:

- Конституція України (зі змінами, внесеними згідно із Законом України № 2680-VIII від 07.02.2019). *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 9. Ст. 50.

- Закон України «Про засади державної мовної політики». Верховна Рада України; Закон від 03.07.2012 № 5029-VI (Редакція станом на 01.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>.

Підручники:

1. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки; [Бандурка О. М., Швець Д. В., Бурдін М. Ю., Головка О. М., та ін. ; вступ. слово О. М. Бандурки]. Харків : Майдан, 2020. 618 с.

2. Дзира О. І. Українці в Канаді: суспільно-політичне становище в контексті імміграційної політики 1918–1939 рр. Київ: НБУВ, 2020. 260 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Економіка зарубіжних країн: конспект лекцій [Електронний ресурс]: Навчальний посібник для студентів Спеціальності 051 «Економіка» / С. В. Нараєвський, К.Ю. Редько: КПІ ім. Ігоря Сікорського – Електронні текстові дані (1файл: 261 КБ). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 104 с.

2. Разметаєва Ю. С. Доктрина та практика захисту прав людини: навчальний посібник. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 364 с.

3. Теорія держави і права в схемах та таблицях: навчальний посібник / Кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. К.: «Хай-Тек Прес», 2020. 296 с.

4. Українська призма: Зовнішня політика 2020. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф.Еберта. Київ, 2021. 344 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Дебич М. А. Д 11 Теоретичні засади інтернаціоналізації вищої освіти: міжнародний досвід: монографія. Ніжин: ПП Лисенко. 2019. 408 с.

2. Зовнішня політика країн Латинської Америки: навч. посібник / М. В. Булик, О. Л. Гільченко, Ю. В. Константинова; за ред. Н. В. Гаврилової. Маріуполь: МДУ, 2020. 397 с.

3. Зовнішня політика України та міжнародне співробітництво: розвиток двосторонніх і багатосторонніх відносин з країнами світу, участь і співпраця з міжнародними організаціями : рекомендаційний список літератури / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, НБ ім. М. Максимовича,

Інформаційно-бібліографічний відділ ; [упоряд.: І. І. Тіщенко, Г. В. Красільчук ; за заг. ред. І. І. Тіщенко; наук. ред. д-р наук з соціальних комунікацій О. О. Сербін]. [Київ: б. в.], 2021. 130 с.

4. Коротков Д. С. Пріоритети геостратегії США в контексті геополітичних концепцій. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць* / Гол. ред. В. М. Вашкевич. К.: «Видавництво «Гілея», 2018. Вип. 131 (4). С. 474-477

5. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Міжнародні відносини: історія, теорія та практика» (28 лютого 2019 року). Суми: ФОП Цьома С.П., 2019. 224 с.

6. Транснаціональні корпорації/ І.О. Давидова, К.Ю. Величко,. О.І. Печенка. Харків: Видавництво «Форт», 2018. 175с.

7. Українська призма: Зовнішня політика 2021. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка» Київ, 2022. 328 с.

8. Чайковський Ю.В., Харитонов Р.Ф. Міжнародні відносини та світова політика: навч.-метод. посібник / Ю.В. Чайковський, Р.Ф. Харитонов. Одеса. 2022. 43с.

Інші джерела:

1. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського, електронні фахові видання. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення 12.11.21).

2. Львівська національна наукова бібліотека імені В.Стефаника. URL: <http://www.library.lviv.ua/> (дата звернення 12.11.21).

3. Національна історична бібліотека України. URL: <http://www.dibu.kiev.ua/> (дата звернення 12.11.21).

4. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.org/> (дата звернення 12.11.21).

5. Харківська державна наукова бібліотека України імені В. Короленка. URL: <http://korolenko.kharkov.com/> (дата звернення 12.11.21).

6. Наукова бібліотека ім.В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> (дата звернення 12.11.22).

7. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка. URL: <http://library.lnu.edu.ua/bibl/> (дата звернення 12.11.21).

8. Книжкова палата України імені Івана Федорова. URL: <http://www.ukrbook.net/> (дата звернення 12.11.21).

Інтернет-ресурси

1. «США і Україна – стратегічні партнери» – Держдепартамент оприлюднив заяву до візиту Блінкена в Україну. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ssha-ukrajina-stratehichni-partnery-blinken/31239864.html> (дата звернення 12.11.21).

2. Спільна заява про співробітництво в галузі економіки і торгівлі між Сполученими Штатами Америки й Україною. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/840_498 (дата звернення 12.11.21).
3. Спільна заява щодо розвитку торгівлі та інвестицій. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/840_12 (дата звернення 12.11.21).
4. Офіційна сторінка Професійної юридичної системи МЕГА НАУ. URL: <http://zakon.nau.ua> (дата звернення 12.11.21).
5. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки. URL: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=447762 (дата звернення 12.11.21).
6. Хартія Україна – США про стратегічне партнерство. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/840_140 (дата звернення 12.11.21).
7. Антонович М. Застосування міжнародних норм з прав людини в судовій практиці США. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/11620> (дата звернення 12.11.21).
8. Відносини США-Україна. URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/our-relationship-uk/policy-history-uk/> (дата звернення 12.11.21).
9. Офіційний сайт Конгресу США. URL: <http://www.house.gov> (дата звернення 12.11.21).
10. Офіційний сайт Конференції ООН з тарифів і торгівлі. URL: <http://unctad.org/en/Pages/Home.aspx> (дата звернення 12.11.21).
11. Офіційний сайт НАФТА. URL: <http://www.naftanow.org/> (дата звернення 12.11.21).
12. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org> (дата звернення 12.11.21).
13. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org> (дата звернення 12.11.21).
14. Офіційний сайт Статистичної служби Канади/ URL: <https://www.statcan.gc.ca/eng/start> (дата звернення 12.11.21).
15. Сайт Організації Північноатлантичного договору. URL: <http://www.nato.int> (дата звернення 12.11.21).
16. Спільна Заява про створення Українсько-американської Комісії сприяння розвитку торгівлі та інвестицій. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1079.4231.0> (дата звернення 12.11.21).
17. Сфера компетенції Українсько-американської спільної комісії сприяння розвитку торгівлі та інвестиціям. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1079.361.0> (дата звернення 12.11.21).
18. Угода про торговельні відносини між Україною і Сполученими Штатами Америки [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1079.2704.0> (дата звернення 12.11.21).

9. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Освоєння курсу «Зовнішня політика країн Північної Америки» відбувається через бально-рейтингову систему оцінювання знань. Протягом курсу здобувач вищої освіти повинен набрати необхідну кількість балів за різними формами контролю, що дозволяє оцінити рівень його теоретичної та практичної підготовленості за курсом «Зовнішня політика країн Північної Америки».

Оцінка знань за весь період навчання за курсом є інтегрованою, відповідною сумі всіх отриманих балів з різних форм контролю в межах одного семестру.

Контроль успішності навчальної діяльності здобувачів вищої освіти поєднує контрольні заходи й аналітичну роботу. Академічні успіхи здобувачів вищої освіти визначаються за допомогою контрольних заходів, передбачених навчальним планом, з обов'язковим переведенням підсумкових оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС.

Контрольні заходи для денної форми навчання проводяться протягом семестру та охоплюють: діагностичний, поточний контроль (складається з оцінювання аудиторної, індивідуальної та самостійної роботи) та підсумковий контроль. У разі настання обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин) контрольні заходи можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ:

Діагностичний контроль - проводиться у формі вхідного контролю із дисципліни, ректорських робіт, контрольних завдань для оцінювання рівня знань здобувачів вищої освіти при проведенні акредитації спеціальності (освітньої програми) тощо.

Вхідний контроль (діагностика вхідного рівня знань здобувачів вищої освіти) застосовують як передумову успішного планування та вивчення дисциплін. Він дає змогу викладачеві визначити наявний рівень знань здобувачів вищої освіти і використати його як орієнтир складності матеріалу, а також для вибору форм і методів проведення занять. Вхідний контроль знань проводять за рішенням викладача. Зміст завдань, форми та методи вхідного контролю затверджує кафедра [6]

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань, навичок і вмінь, виявлених під час аудиторної роботи на семінарських та практичних заняттях;

- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль може проводитись усно, письмово або у формі комп'ютерного тестування, колоквиуму, оцінювання виступів на

семінарських та практичних заняттях, ділових чи імітаційних ігор тощо, під час як навчальних занять, так і індивідуальної та самостійної роботи, зокрема з використанням системи управління дистанційним навчанням [6].

Форма підсумкового контролю, система та критерії оцінювання аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи включаються до РПНД, з урахуванням специфіки навчальної дисципліни.

При оцінюванні кожного виду навчальної діяльності здобувачу вищої освіти до журналу обліку роботи навчальної групи виставляються бали.

Результати оцінювання аудиторної роботи заносяться НПП до журналів обліку роботи навчальної групи. Підсумкові бали за аудиторну роботу виставляються в журналі окремою графою напередодні підсумкового контролю.

Індивідуальна робота Здобувача (ІРЗ) - це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються Здобувачем самостійно для підвищення рівня підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей. До індивідуальних завдань належать такі: підготовка рефератів, есе, виконання розрахункових, графічних робіт, оформлення звітів, аналіз практичних ситуацій, підготовка реферативних матеріалів із фахових публікацій, власні дослідження до конференцій, участь в олімпіадах тощо.

Види індивідуальних завдань, терміни їх видачі, виконання і захисту встановлюються кафедрою у РПНД.

Індивідуальні завдання виконуються Здобувачами самостійно з одержанням необхідних консультацій з боку НПП. Допускаються випадки виконання робіт з комплексної тематики кількома Здобувачами [4, с. 56].

Самостійна робота Здобувача (СРЗ) - це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються Здобувачем під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою СРЗ є засвоєння в повному обсязі РПНД і послідовне формування у Здобувачів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця. У ході самостійної роботи Здобувач має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до опанування теоретичних і практичних знань, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

СРЗ - основний засіб засвоєння навчального матеріалу у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять.

Самостійна та індивідуальна робота Здобувача денної форми навчання, що передбачена РПНД, оцінюється НПП за 15-бальною шкалою кожна. Щодо заочної форми навчання, то самостійна робота оцінюється - 30 балів, а індивідуальна - 10 балів.

Здобувач допускається до складання підсумкового контролю у разі, якщо ним виконані всі передбачені РПНД поточні завдання та сума балів поточного контролю не менше ніж 40. Якщо сума балів поточного контролю менше ніж 40, здобувач вищої освіти не допускається до підсумкового

контролю і зобов'язаний доопрацювати завдання та набрати необхідну кількість балів (під час консультацій, за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій тощо).

Після проведення підсумкового контролю у навчальній групі, в якій навчається такий Здобувач, доопрацювання проводиться ним, як правило, протягом місяця після завершення сесії. При цьому у журналі обліку роботи навчальної групи проставляються як попередні бали, так і бали, отримані при доопрацюванні через дріб.

Підсумковий контроль - проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах. Присвоєння Здобувачу кредитів ЄКТС і присудження кваліфікацій здійснюється винятково за результатами підсумкового контролю.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі екзамену, заліку чи диференційованого заліку з конкретної навчальної дисципліни або окремої її завершеної частини в обсязі навчального матеріалу, визначеного РПНД цієї навчальної дисципліни, і у терміни, встановлені графіком освітнього процесу.

Перед початком проведення підсумкового контролю НПП обов'язково оголошує здобувачам вищої освіти бали, отримані ними за результатами поточного контролю.

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до підсумкового контролю з конкретної навчальної дисципліни за умови та в порядку, передбаченому п.6.3.10 Положення про організацію освітнього процесу у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ [6].

Підсумкові контролю в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ проводяться під час заліковоекзаменаційних сесій за білетами, затвердженими на засіданні кафедри не пізніше, як за місяць до дня проведення екзамену або з використанням елементів дистанційного навчання у формі тестів на навчальній платформі moodle. Тестові завдання також затверджуються на засіданні кафедри не пізніше як за місяць до дня проведення екзамену. Також, зазначимо, що для навчальних дисциплін, з яких навчальним планом передбачено екзамен, підсумковий контроль може проводитися в різних формах (усна, письмова, тестування тощо).

З навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки» передбачено:

- для денної форми навчання - екзамен;
- для заочної форми навчання - екзамен.

10.МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття є найважливішою формою навчально-виховної роботи на яких здобувачі вищої освіти вчаться логічно мислити, аналізувати явища й узагальнювати факти. Семінарські та практичні заняття привчають самостійно працювати з літературою, формувати своє ставлення до предмета вивчення і свідомо відстоювати свою точку зору.

Проведення семінарських занять відбуваються у форматі обговорення найбільш спірних і проблемних питань. Для успішної підготовки до занять рекомендовано:

- мати зошит з конспектами лекцій. У даному зошиті також, виконується домашнє завдання, які й обговорюються на семінарському заняття;

- виписувати в зошит основні терміни та аналізувати їх;
- під час підготовки до занять використовувати рекомендовану для кожної теми літературу, а також додаткові джерела, які не входять до списку рекомендованої літератури до вивчення;

- самостійно визначати спірні питання щодо актуальних тем;
- фіксувати питання які викликають запитання.

Щодо методики управління семінарським заняттям, то вона залежить від багатьох чинників: дидактичної мети, педагогічної майстерності викладача, рівня готовності і активності студентів та ін. У найбільш загальному вигляді типова структура семінарського заняття має наступний вигляд (див.рис.11.1).

Також, зазначимо, що у процесі семінарського та практичного заняття рекомендовано: уважно слухати та аналізувати відповіді інших здобувачів вищої освіти, відстоювати свою точку зору з конкретного питання; доповнювати виступи.

Готуючись, здобувач вищої освіти повинен ознайомитися з планом семінарського та практичного заняття та рекомендованою літературою.

Спочатку треба ознайомитися з матеріалом за темою семінару або практичного заняття. Готувати наукову доповідь/повідомлення, пропонується за питаннями тематика яких указана в даному навчально-методичному комплексі, але не обмежується у виборі інших тем доповідей/повідомлень. Це дасть змогу скласти загальне уявлення про тему, яку виносять на семінарське або практичне заняття. Якщо з цієї теми прочитано лекцію, то корисно також ретельно опрацювати її конспект. Лише після цього розпочинається самостійна робота над вивченням першоджерел [1].

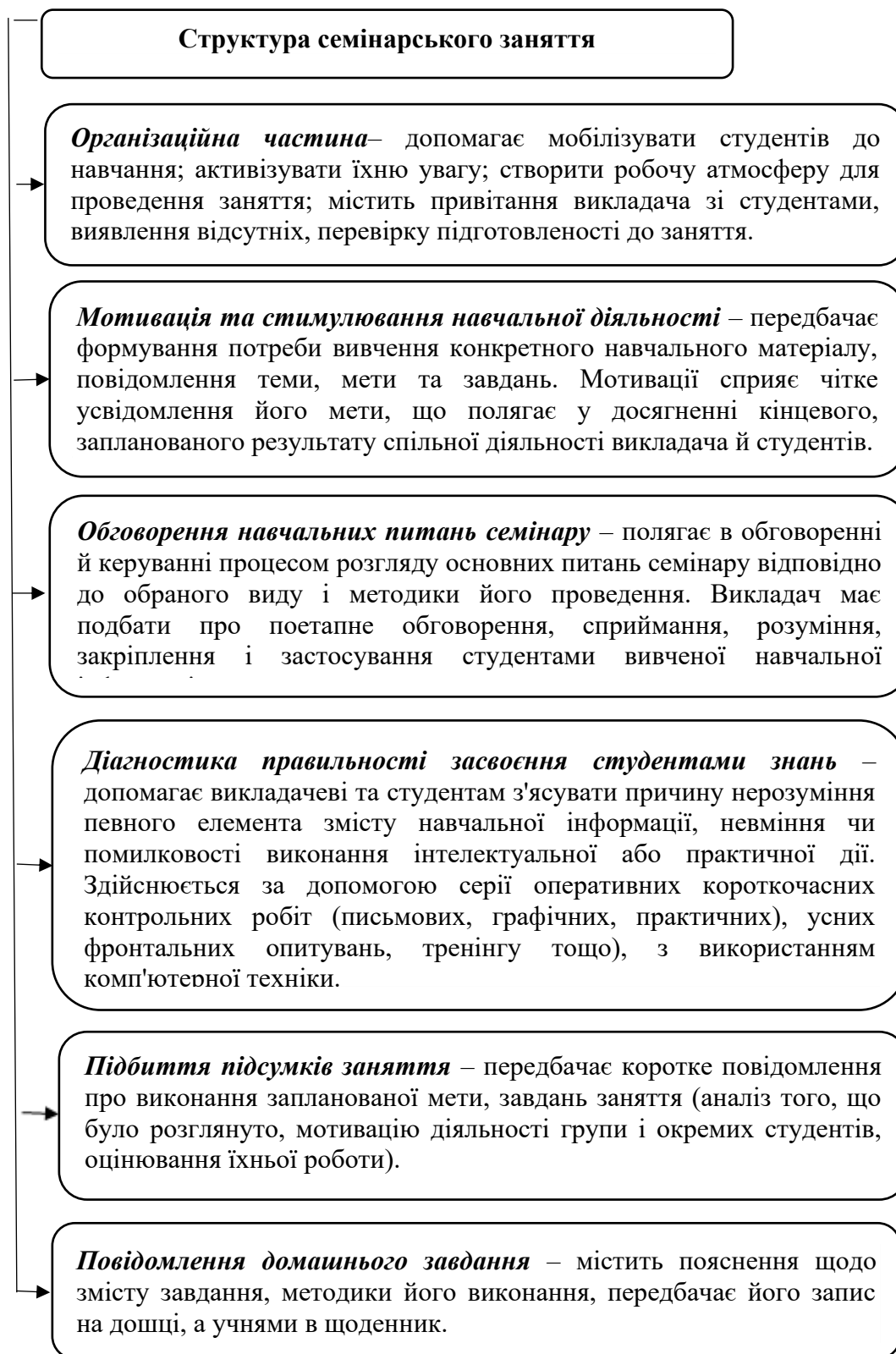

Рисунок 11.1. Структура семінарського заняття

Поради загального характеру, які необхідно послідовно використовувати при підготовці до семінарського та практичного заняття:

1. Докладно ознайомтеся з темою і планом заняття, кожним на розгляд питань.
2. Знайдіть у бібліотеці відповідні рекомендовані джерела та літературу, насамперед обов'язкову.
3. Прочитайте основну літературу до кожного з питань семінару чи практичного заняття, намагаючись осмислити прочитане.
4. Законспекуйте необхідний матеріал.
5. Те саме зробіть із додатковою літературою, маючи на меті з'ясувати окремі деталі того чи іншого питання.

11. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС - А, В, С, D, E, FX, F). Максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи - 60 балів; 40 балів - за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

Таблиця 12.1 Розподіл балів за різними формами навчання та контролю для навчальної дисциплін

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ			
Поточний контроль (ПК)			Підсумковий контроль ЕКЗАМЕН (Е)
Аудиторна робота	Самостійна робота	Індивідуальна робота	
≤ 30	≤ 15	≤ 15	≤ 40
≤ 60			
Підсумкова оцінка у випадку екзамену (П) = ПК+ Е ≤ 100			
ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ			
Поточний контроль (ПК)			Підсумковий контроль ЕКЗАМЕН (Е)
Аудиторна робота	Самостійна робота	Індивідуальна робота	
≤ 20	≤ 30	≤ 10	≤ 40
≤ 60			
Підсумкова оцінка у випадку екзамену (П) = ПК+ Е ≤ 100			

Для навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: екзамен; реферати, есе; студентські презентації та виступи на наукових заходах інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії поточної оцінки знань студентів:

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) - вид навчально-методичного посібника, в якому у стислому і системному вигляді викладений основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними

сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами теоріями тощо. Кожний здобувач вищої освіти повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ здобувачі вищої освіти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі.

Відвідування студентом лекції та її наявність в ОКЛ з дисципліни є обов'язковим.

Робота на семінарських заняттях для здобувачів вищої освіти денного відділення:

Під час семінарських занять здобувачі вищої освіти усно доповідають на питання. Активна робота здобувача вищої освіти на занятті оцінюється від від 1 до 3 балів.

Таблиця 12.2. Критерії оцінки на семінарському занятті

Критерії оцінки на семінарському занятті	
Бали	Критерії оцінки
3	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді.
2	Володіє навчальним матеріалом, виконує більшість завдань семінарських занять і домашньої/самостійної роботи іноді виступає і задає питання; добре працює в парі/групі/команді.
1	Частково володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання семінарських занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.

Якщо здобувач вищої освіти опосередньо відвідував семінарське заняття, але брав участь в обговоренні тем, він має змогу отримати додаткові бали за:

А) Доповнення виступу:

2 бали - отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують здобувачі вищої освіти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Б) Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують здобувачі вищої освіти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Самостійна та індивідуальна робота здобувача вищої освіти денного відділення, що передбачена РПНД, оцінюється НПП за 15-бальною шкалою кожна. Виконання завдань, які виносяться на самостійну та індивідуальну роботу, контролюється НПП під час консультацій. Бали за самостійну та індивідуальну роботу виставляються у журналі обліку роботи навчальної групи окремими графами напередодні підсумкового контролю.

Таблиця 12.3 - Критерії оцінювання самостійної та індивідуальної роботи

Бали	Критерії
11-15	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано доповідає, глибоко та всебічно розкриває зміст матеріалу.
7-10	Володіє навчальним матеріалом, самостійно та доповідає, не в повному обсязі розкриває зміст матеріалу.
4-6	Частково володіє навчальним матеріалом, самостійно та доповідає, не в повному обсязі розкриває зміст матеріалу.
1-3	Не володіє навчальним матеріалом, слабо доповідає, поверхнево розкриває зміст матеріалу.

Робота на семінарських заняттях для здобувачів вищої освіти заочного відділення: Під час семінарських занять здобувачі вищої освіти усно доповідають на питання. Активна робота здобувача вищої освіти на занятті оцінюється в 1-10 балів.

Таблиця 12.4 - Критерії оцінки на семінарському занятті

Бали	Критерії оцінки
10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді.
8	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання.
6	Володіє навчальним матеріалом, виконує більшість завдань семінарських занять і домашньої/самостійної роботи іноді виступає і задає питання; добре працює в парі/групі/команді.
5	Частково володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання семінарських занять; інколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
3-4	Не володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання семінарських занять; інколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
1-2	Зовсім не виконує завдання семінарських занять, інколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.

Якщо здобувач вищої освіти опосередньо відвідував семінарське заняття, але брав участь в обговоренні тем, він має змогу отримати додаткові

бали за:

А) Доповнення виступу:

4 бали - отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

2 бали отримують здобувачі вищої освіти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Б) Суттєві запитання до доповідачів:

4 бали отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

2 бали отримують здобувачі вищої освіти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Самостійна робота здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 30 балів, а індивідуальна робота здобувача вищої освіти, що передбачена РПНД, оцінюється НПП за 10-бальною шкалою кожна. Виконання завдань, які виносяться на самостійну та індивідуальну роботу, контролюється НПП під час консультацій. Бали за самостійну та індивідуальну роботу виставляються у журналі обліку роботи навчальної групи окремими графами напередодні підсумкового контролю.

Таблиця 12.5 - Критерії оцінювання ІР

Бали	Критерії
7-10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано доповідає, глибоко та всебічно розкриває зміст матеріалу.
5-6	Володіє навчальним матеріалом, самостійно та доповідає, не в повному обсязі розкриває зміст матеріалу.
3-4	Частково володіє навчальним матеріалом, самостійно та доповідає, не в повному обсязі розкриває зміст матеріалу.
1-2	Не володіє навчальним матеріалом, слабо доповідає, поверхнево розкриває зміст матеріалу.

Таблиця 12.6 - Критерії оцінювання СР

Бали	Критерії
25-30	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом за конкретною тематикою, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу.
17-24	Добре володіє навчальним матеріалом за конкретною тематикою, вільно самостійно та аргументовано його викладає, розкриває зміст, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу.
9-16	Володіє навчальним матеріалом за конкретною тематикою, викладає та розкриває його основний зміст, використовуючи літературу.
5-8	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом за конкретною тематикою, поверхово викладає та розкриває його основний зміст, використовуючи літературу.
3-4	Частково володіє навчальним матеріалом за конкретною тематикою, фрагментарно викладає та розкриває його зміст.
1-2	Частково володіє навчальним матеріалом за конкретною тематикою.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти які набрали мінімум 40 балів за аудиторну роботу, виконання завдань самостійної та індивідуальної роботи з 60 можливих балів. Також, зауважимо, що максимальна кількість балів яку здобувач може отримати за результатами підсумкового контролю складає 40 балів, тож для отримання екзамену необхідно виконати аудиторні завдання, в тому числі Теми доповідей та завдання самостійної роботи.

Здобувачеві, який отримав **60 балів** за 100-бальною шкалою за результатами поточного контролю, з дисципліни, з якої навчальним планом у семестрі передбачено підсумковий контроль у формі **екзамену**, за бажання Здобувача, у відомість обліку успішності проставляється відповідна підсумкова оцінка: «задовільно»/60 балів/Е.

Здобувач має право скласти екзамен з метою підвищення оцінки.

Таким, що успішно склав (пересклав) екзамен, вважається Здобувач, який одержав під час екзамену не менше 20 балів.

Здобувач, який не з'явився на екзамен без поважних причин, вважається таким, що одержав незадовільну оцінку.

Розрахунок підсумкової оцінки з навчальної дисципліни, з якої навчальним планом передбачено екзамен, здійснюється відповідно до формули:

$$П = ПК + Е \leq 100,$$

де **ПК** - бали за поточний контроль (40-60 балів),

К - бали за результатами складання екзамену.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ НА ЕКЗАМЕН:

Семестровий екзамен - це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів як поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань, завдань самостійної роботи та певних видів робіт на семінарських заняттях) протягом семестру так і контролю знань під час.

Очна форма навчання передбачає складання екзамену у письмовій формі за білетами, затвердженими на засіданні кафедри не пізніше, як за місяць до дня проведення екзамену

1. **Два питання** потребують змістовної відповіді, кожна з них розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 15 балів за кожне питання).

15-12 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

11-9 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

8-4 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

3-0 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

2. **Правильна відповідь на практичне завдання оцінюється в 10 балів.**

Дистанційна форма навчання та складання екзамену за дисципліною передбачає застосування методів контролю знань шляхом комп'ютерного тестування.

Тестовий контроль - це універсальна форма контролю знань. Перевагу тестового контролю складає те, що він є науково обґрунтованим методом емпіричного дослідження. На відміну від звичайних задач, тестові завдання мають чітку однозначну відповідь і оцінюються стандартно на основі еталону. У найпростішому випадку оцінкою студента є сума балів за правильно виконані завдання.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на семінарських заняттях та на підсумковому контролі, свідчить про **ступінь оволодіння ним програми навчальної дисципліни** на конкретному етапі її вивчення. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС.

Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни,

див.табл 12.7:

Таблиця 12.7 - Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Екзамени	Екзамен / диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимальної.
75-82			C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані деякі практичні навички роботи; частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59		Незараховано	Незадовільно	FX
1-34	F			«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Академічна заборгованість виникає у разі, коли за результатами заліково-екзаменаційної сесії з будь-якого навчального предмета (дисципліни) Здобувач отримав менше, ніж 60 балів.

Здобувач, який має академічну заборгованість, повинен її ліквідувати в термін, визначений наказом Університету, як правило, протягом місяця після завершення заліково-екзаменаційної сесії.

Перескладання екзамену проводиться відповідно до графіка прийому заборгованостей, який розробляється та затверджується кафедрою.

Перескладання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється, за виключенням випадків форс мажорних обставин документально підтверджених причин, з дозволу завідувача кафедри та деканату.

У разі отримання незадовільної підсумкової оцінки Здобувачеві надаються дві додаткові спроби для повторного складання: перша - НПП, який проводив підсумковий контроль, друга - комісії з числа найбільш досвідчених НПП кафедри з обов'язковою участю керівника кафедри. Результати кожного повторного складання заносяться до окремих додаткових відомостей.

Рішення комісії є остаточним. У разі підтвердження негативної оцінки або неявки Здобувача на засідання комісії без поважних і документально підтверджених причин комісія виставляє остаточні оцінки (менше ніж 60 балів), що означає академічну заборгованість. Комісія сповіщає про це керівника інституту (директора) для підготовки наказу Університету про відрахування Здобувача.

На осіб, які за результатами складання екзамену підлягають відрахуванню, факультет/інститут готує подання та проект наказу про відрахування.

12. ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ВСТУП ДО КУРСУ «ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА країн ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ»

План

- 1.1. Загальні положення навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Північної Америки».
- 1.2. Демографічно-етнографічні особливості Північної Америки.
- 1.3 Існування системи рабства на території країн Північної Америки як системи взаємовідносин.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: зовнішня політика, Північна Америка, демографічно-етнічні особливості, країни, території

Уміння та навички: знати основні нормативно-правові акти, що регулюють зовнішньополітичну діяльність країн Північної Америки та визначити роль і місце цих країн в системі міжнародних відносин.

Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

Проаналізуйте роль і місце країн Північної Америки в системі міжнародних відносин інформаційного суспільства.

Індивідуальні завдання до Теми 1:

1. Охарактеризуйте базові та сучасні концепції зовнішньої політики країн Північної Америки.
2. Визначте внутрішні та зовнішні чинники формування та реалізації зовнішньої політики країн Північної Америки.
3. Дослідіть систему безпеки і співробітництва країн Північної Америки.
4. Опишіть головні проблеми сучасної політики країн Північної Америки: безпека, інтеграція, демократія.

Питання для самоперевірки до Теми 1:

1. Яка мета курсу «Зовнішня політика країн Північної Америки»?
2. Які завдання курсу?
3. Які компетентності формує процес вивчення дисципліни?

ТЕМА 2. СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США

План

- 2.1. США у міжвоєнний період: зовнішня політика.
- 2.2. США в роки Другої світової війни.
- 2.3 США після Другої світової війни.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: зовнішня політика, міжвоєнний період, США, світова війна, багатополарна система, міжнародні відносини, загрози

Уміння та навички: знати специфіку формування зовнішньої політики Сполучених Штатів Америки

Завдання для самостійної роботи до Теми 2:

Проаналізуйте зовнішньополітичну стратегію США щодо регіонів Близького й Середнього Сходу.

Індивідуальні завдання до Теми 2:

1. Дослідите еволюцію формування державності США.
2. Охарактеризуйте громадянські війни та територіальні претензії США.
3. Опишіть принципи, методи та особливості зовнішньої політики США.
4. Визначте геополітичні фактори у зовнішній політиці США.
5. Обґрунтуйте особливості та концептуальні засади зовнішньої політики США у період «холодної війни» та в період формування нової багатополарної системи міжнародних відносин.
6. Охарактеризуйте Європейський та азіатсько-тихоокеанський вектори зовнішньої політики США у постбіполярний період та на сучасному етапі.
7. Визначте особливості співпраці США та НАТО на сучасному етапі в контексті сучасних викликів та загроз.
8. Використовуючи легенду карти атласу новітньої історії (Міжнародні відносини після Другої світової війни та Європа у II половині XX століття) покажіть країни-члени НАТО та Варшавського договору, ЄЕС та РЕВ.

Питання для самоперевірки до Теми 2:

1. Який підхід до здійснення міжнародної політики характерний для США?
2. Яка визначальна риса поведінки США на світовій арені?
Якою була мета «доктрини Трумена»?
3. Які військово-політичні блоки та економічні союзи утворились після II світової війни?

4. Поясніть термін «холодна війна» та які її методи?

ТЕМА 3. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ГЕОПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ГЕГЕМОНІЇ США У СВІТІ

План

- 3.1. Гегемонія як поняття у сучасних соціологічних теоріях.
- 3.2. Геополітичне положення США у світі.
- 3.3. Феномен гегемонізму США.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
феномен гегемонізму, США, гегемонія,

Уміння та навички: знати геополітичні аспекти гегемонії Сполучених Штатів Америки у світі.

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

Проаналізуйте вплив зовнішньої політики США на стан міжнародних відносин на Американському континенті.

Індивідуальні завдання до Теми 3:

1. Визначте підходи та ідеї реалізації політики гегемонії США.
2. Опишіть феномен гегемонізму США.
3. Визначте підходи та ідеї реалізації політики гегемонії США.
4. Охарактеризуйте основні інтереси США у країнах «третього світу» (периферія) та конфлікти, пов'язані з ними.
5. Визначте основні ознаки та риси постіндустріального суспільства.
6. Назвіть основні напрямки та результати «тетчеризму».

Питання для самоперевірки до Теми 3:

1. Що передбачала програма «рейганоміки» у США?
2. Визначте що таке «гегемонія»?
3. Назвіть ім'я лідера руху афроамериканців США в 1950 - 1960ті рр., його доля.
4. «Уотергейтський скандал», це(закінчити речення).
5. Якими були наслідки маккартизму для розвитку США?

ТЕМА 4. ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ВПЛИВ США НА СВІТОВІЙ МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

План

- 4.1. Зовнішньополітична діяльність США на сучасному етапі.
- 4.2. Основні інтереси США у країнах «третього світу» (периферія) та конфлікти, пов'язані з ними.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: США, міжнародна арена, зовнішня політика, зовнішньополітичний курс, конфлікти, антитерористичні операції, КНР, Росія, Японія, країни Африки, Латинської Америки

Уміння та навички: знати особливості діяльності Сполучених Штатів Америки на світовій міжнародній арені.

Завдання для самостійної роботи до Теми 4:

Проаналізуйте відносини США з КНР, Росією, Японією, з країнами Африки, Латинської Америки, Азійсько-Тихоокеанського регіону.

Індивідуальні завдання до Теми 4:

1. Опишіть напрямки зовнішньої політики повоєнного часу.
2. Визначте інтереси США на світовій політичній арені.
3. Опишіть принципи та основні риси зовнішньої політики США.
4. Опишіть етапи еволюції зовнішньої політики Вашингтона.
5. Охарактеризуйте базові документи - Декларація про незалежність, Конституція США, доктрина Монро, Статут ООН. Основні цілі та мотиви.
6. Визначте інструменти глобального впливу США.
7. Охарактеризуйте структуру державних органів, що займаються розробкою зовнішньополітичного курсу та його реалізацією.
8. Визначте нові риси зовнішньої політики США після терористичних нападів у Нью-Йорку 11 вересня 2001 р.
9. Охарактеризуйте характер відносин США з ЄС (єдність і суперечливість тенденцій «атлантизму» й «європеїзму»).
10. Визначте роль США у «великій сімці».

Питання для самоперевірки до Теми 4:

1. Назвіть напрямки зовнішньої політики США повоєнного часу.
2. Які інтереси США на світовій політичній арені?
3. Назвіть основні риси зовнішньої політики США.

ТЕМА 5. ПРАКТИКИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В США

План

5.1. Передумови становлення й розвитку особистих прав і свобод людини у США

5.2. Конституційно-правове закріплення прав і свобод людини у США.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: США, особисті права, свобода людини, конституційно-правовий механізм захисту, відповідальність

Уміння та навички: знати особливості становлення й розвитку особистих прав і свобод людини у США.

Завдання для самостійної роботи до Теми 5:

Проаналізуйте історичні й правові аспекти, функції, форми й методи діяльності

Індивідуальні завдання до Теми 5:

1. Особливості гарантій прав і свобод людини у США.
2. Конституційно-правовий механізм захисту поліцією США конституційних особистих прав і свобод людини.
3. Особливості відповідальності працівників поліції США за діяльність щодо захисту конституційних особистих прав і свобод людини.

Питання для самоперевірки до Теми 5:

1. Дайте визначення поняття «права людини».
2. Дайте ви значення поняття «свободи людини».
3. Як Ви розумієте поняття «конституційно-правовий механізм захисту»?
4. В чому полягають особливості гарантій прав і свобод людини у США?

ТЕМА 6. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КАНАДСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

План

6.1. Особливості розвитку Канади в другій половині ХХ - на початку ХХ ст.

6.2. Формування та реалізації зовнішньополітичного курсу канадської федерації

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: Канада, зовнішня політика, розвиток, федерація, політика партнерства, геополітичне положення, європейський напрям, азіатський напрям

Уміння та навички: знати особливості зовнішньої політики Канадської Федерації.

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

Проаналізуйте основні напрями зовнішньополітичного курсу Канадської Федерації, а саме: взаємини зі Сполученими Штатами Америки, європейський та азійський напрями.

Індивідуальні завдання до Теми 6:

1. Внутрішні і зовнішні чинники формування зовнішньополітичних засад у Канаді.

2. Політика партнерства Канади з країнами регіону.

3. Україна - Канада: становлення та розвиток особливого партнерства.

4. Концептуальні основи зовнішньої політики Канади.

5. Етапи становлення зовнішньої політики Канади: від домініону Британської імперії до незалежної держави-члена Британської Співдружності.

6. Основні етапи зовнішньої політики Канади після Другої світової війни.

7. Геополітичне положення Канади, його особливості.

8. Канада та її зовнішня політика наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.

Питання для самоперевірки до Теми 6:

1. Опишіть етапи становлення зовнішньої політики Канади.

2. Охарактеризуйте зовнішньою політику Канади після Другої світової війни.

3. Охарактеризуйте зовнішньою політику Канади наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.

4. В чому полягає особливість геополітичного положення Канади?

ТЕМА 7. МОЖЛИВОСТІ МЕКСИКИ В УМОВАХ АСИМЕТРІЇ ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКОГО РЕГІОНУ

План

- 7.1. Загальна характеристика Мексики.
- 7.2. Мексика у міжнародній інтеграції: політико-економічний аспект.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: Мексика, США, інтеграційні процеси, зовнішня політика, міжнародна інтеграція, міжнародна та регіональна безпека

Уміння та навички: знати особливості зовнішньої політики Мексики та її особливості в умовах асиметрії північноамериканського регіону.

Завдання для самостійної роботи до Теми 7:

1. Проаналізуйте співвідношення глобального та регіонального в зовнішній політиці Мексики на початку ХХІ століття.
2. Проаналізуйте участь Мексики в розвитку інтеграційних процесів на латиноамериканському континенті.

Індивідуальні завдання до Теми 7:

1. Опишіть історію взаємин Мексики з США.
2. Охарактеризуйте економічний вимір відносин Мексики та США.
3. Розгляньте основні проблеми між Мексикою та США.
4. Визначте роль Мексики в налагодженні міжнародної та регіональної безпеки.
5. Охарактеризуйте особливості зовнішньої політики Мексики.
6. Участь Мексики в розвитку інтеграційних процесів на латиноамериканському континенті.

Питання для самоперевірки до Теми 7:

1. В чому полягає особливість зовнішньої політики Мексики?
2. Охарактеризуйте взаємини Мексики з США.
3. Які виокремлюють проблеми між Мексикою та США?

ТЕМА 8. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ КРАЇН ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ В РАМКАХ УГОД ПРО ВІЛЬНУ ТОРГІВЛЮ: НАФТА ТА НАФТА 2.0

План

8.1. Взаємодія країн Північної Америки в рамках угод про вільну торгівлю.

8.2. Особливості інтеграційної взаємодії країн Північної Америки в рамках угод про вільну торгівлю.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: Північна Америка, інтеграційна взаємодія, вільна торгівля, публічна дипломатія, Україна, Вашингтон, Київ, міжнародна економічна інтеграція, двосторонні торговельні угоди, регіональні інтеграційні союзи, преференційна торговельна угода, зона вільної торгівлі, моделі зони вільної торгівлі, американсько-канадська угода про вільну торгівлю, Північноамериканська угода з вільної торгівлі (НАФТА), економічні ефекти від створення НАФТА

Уміння та навички: знати особливості інтеграційної взаємодії країн Північної Америки в рамках угод про вільну торгівлю: НАФТА та НАФТА 2.0

Завдання для самостійної роботи до Теми 8.

1. Проаналізуйте особливості формування зони вільної торгівлі в Північній Америці.

2. Проаналізуйте особливості процесу економічної інтеграції в Північній Америці на шляху створення зони вільної торгівлі між США, Канадою та Мексикою.

Індивідуальні завдання до Теми 8.

1. Охарактеризуйте особливості формування зони вільної торгівлі (ЗВТ) в глобальному світі як однієї із проміжних форм переходу до більш складних та розвинутих міжнародних економічних взаємовідносин між країнами.

2. Дайте оцінку глобальної інтеграції та конкуренції, які привели до підписання двосторонніх торговельних угод й створення регіональних інтеграційних союзів у світі. Інтеграційні процеси, які відбувалися в Європі та Азії.

3. Передумови та етапи створення НАФТА.

4. Мексика: вільний ринок versus протекціонізм.

5. Інституційний механізм оновленої НАФТА.

6. Перспективи південного розширення організації та утворення ПЗВТ

7. Панамериканської зони вільної торгівлі.

Питання для самоперевірки до Теми 8:

1. Що привело до підписання двосторонніх торговельних угод й створення регіональних інтеграційних союзів у світі?
2. Які перспективи південного розширення організації та утворення ПЗВТ – Панамериканської зони вільної торгівлі?

ТЕМА 9. ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ПІВНІЧНОЮ АМЕРИКОЮ

План

- 9.1. Зовнішня торгівля України з країнами Північної Америки в порівнянні з іншими країнами світі.
- 9.2. Перспективи розширення торговельно-економічної співпраці з країнами Північної Америки.
- 9.3. Становлення та еволюція відносин США з Україною.
- 9.4. Здобутки, проблеми й перспективи партнерства Вашингтона і Києва.
- 9.5. Вплив внутрішньополітичної ситуації в Україні на українсько-американські відносини.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: еволюція відносин, внутрішньополітична ситуація, українсько-американські відносини, перспективи партнерства, торговельно-економічна співпраця, зовнішня торгівля

Уміння та навички: знати особливості торговельно-економічної співпраці між Україною та Північною Америкою.

Завдання для самостійної роботи до Теми 9:

Проаналізувати теоретичні концепції розвитку міжнародної інтеграції та особливості різних форм утворення міжнародних інтеграційних об'єднань.

Індивідуальні завдання до Теми 9:

1. Охарактеризуйте становлення та еволюція відносин США з Україною.
2. Опишіть здобутки, проблеми й перспективи партнерства Вашингтона і Києва.
3. Обґрунтуйте вплив внутрішньополітичної ситуації в Україні на українсько-американські відносини.
4. Визначте роль самітів, публічної дипломатії.
5. Опишіть новітні тенденції в курсі США щодо України.

6. Охарактеризуйте «Мозкові центри» і процес прийняття зовнішньополітичних рішень адміністрацією президента США Дж. Буша-молодшого.

7. Назвіть ключові чинники зовнішньополітичної стратегії США.

8. Назвіть концепції і методи Американського «неореалізму».

9. Феномен демократії в контексті кордонної цивілізації України та США.

10. Пріоритети партнерства зі Сполученими Штатами Америки в контексті посилення обороноздатності України.

Питання для самоперевірки до Теми 9:

1. Опишіть стан розвитку взаємин України з США.

2. Охарактеризуйте стан розвитку взаємин України з Канадою.

3. Опишіть стан розвитку взаємин України з Мексикою.

ТЕМА 10. ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА РОЛЬ НАТО В РЕГІОНІ

План

10.1. НАТО - специфіка утворення.

10.2. Процес постбіполярної трансформації НАТО.

10.3. Відносини країн регіону з НАТО.

10.4. Виникнення і розвиток НАТО.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

Північноатлантичний альянс, Північноатлантичний договір, геополітична ситуація, НАТО, постбіполярна трансформація

Уміння та навички: знати Місце ООН в сучасних процесах глобального регулювання.

Завдання для самостійної роботи до Теми 10:

Проаналізуйте в чому полягає проблеми адаптації Північноатлантичного альянсу до нової геополітичної ситуації.

Індивідуальні завдання до Теми 10:

1. Опишіть взаємодію США і європейських держав у НАТО.

2. Охарактеризуйте трансформацію НАТО після 1991 р.

3. Визначте основні наслідки геополітичного розширення НАТО.

4. Опишіть сучасну геостратегія НАТО.

5. Охарактеризуйте участь в «гуманітарних інтервенціях».

6. Охарактеризуйте співробітництво держав відповідно до Статуту ООН.

7. Охарактеризуйте добросовісне виконання зобов'язань, прийнятих згідно зі Статутом ООН.

8. В чому полягає особливість формування нового середовища безпеки в Європі.

Питання для самоперевірки до Теми 10:

1. З якою метою була утворена Організація Об'єднаних Націй?
2. До якого типу організацій належить ООН?
3. Які мови застосовуються в ООН як офіційні і які – як робочі?
4. Які цілі діяльності має ООН?
5. Як узгоджуються цілі та сфери діяльності ООН?
6. В чому полягають принципи діяльності ООН?
7. Назвіть головні органи ООН.
8. В чому полягають функції ЕКОСОП?
9. Перерахуйте спеціалізовані заклади ООН.
10. Які допоміжні органи входять до структури ООН?
11. Які Вам відомі наслідки геополітичного розширення НАТО?
12. Охарактеризуйте сучасні геостратегія НАТО.
13. Опишіть участь НАТО в «гуманітарних інтервенціях».
14. Охарактеризуйте взаємодію США і європейських держав у НАТО.

ТЕМА 11. ДЕРЖАВИ РЕГІОНУ В МІЖНАРОДНИХ УРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

План

- 11.1. Співпраця з Організацією американських держав, ООН та ОБСЄ.
- 11.2. Позиції країн щодо співпраці з ЄС.
- 11.3. Участь країн в боротьбі з пандемією.
- 11.4. Участь в «гуманітарних інтервенціях».

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: держави регіону, міжнародні урядові організації, Північна Америка, ООН, ОБСЄ, ЄС, специфіка утворення, геостратегія, гуманітарна інтервенція

Уміння та навички: знати місце країн Північної Америки в міжнародних урядових організаціях.

Завдання для самостійної роботи до Теми 11:

Проаналізуйте проблеми та шляхи підвищення ефективності діяльності ООН в сфері боротьби з міжнародним тероризмом в країнах Північної Америки.

Індивідуальні завдання до Теми 11:

1. Визначте правосуб'єктність міжнародних організацій.
2. Охарактеризуйте організація Об'єднаних Націй: історія створення, правовий статус, органи.
3. Охарактеризуйте регіональні міжнародні організації.
4. Охарактеризуйте міжнародні конференції.
5. Опишіть стратегію щодо мирного розв'язання конфліктів.
6. Обґрунтуйте зростання ролі ООН в постбіполярний період.
7. Визначте місце ООН в сучасних процесах глобального регулювання.
8. Опишіть проблеми захисту прав людини в діяльності ООН. Механізми ООН у галузі прав людини. Основні напрями діяльності ООН у сфері прав людини.
9. Охарактеризуйте сутність, цілі та механізм гуманітарної діяльності ООН.
10. Роль ООН у формуванні глобального інформаційного суспільства.
11. Охарактеризуйте ООН та боротьба з міжнародним тероризмом.
12. Формування в рамках ООН міжнародноправової бази боротьби з міжнародним тероризмом. Механізми протидії міжнародному тероризму.
13. Опишіть інформаційну складова діяльності ООН в сфері боротьби з міжнародним тероризмом.

Питання для самоперевірки до Теми 11:

1. В чому полягає суть міжнародних неурядових організацій?
2. Якими є особливості юридичного статусу неурядових організацій?
3. Коли з'явилися перші міжнародні неурядові організації?
5. Що являють собою міжнародні об'єднання підприємців?
6. В якій сфері відбувається переважна діяльність Римського клубу?
7. В чому полягає основна мета МТП?
8. Якими є основні функції МТП?
9. В чому полягає поняття об'єкта промислової власності?
10. В чому полягає регулююча суть міжнародних організацій?
11. Які чинники впливають на утворення міжнародних організацій?
12. За якими критеріями класифікуються міжнародні організації?
13. Як визначаються регіональні організації за ступенем організації?
14. Які риси характеризують міжнародні організації як систему?
15. В чому полягає суть сучасного етапу розвитку системи міжнародних організацій?

ТЕМА 12. УКРАЇНО-КАНАДСЬКІ ТА УКРАЇНО-АМЕРИКАНСЬКІ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІ ВІДНОСИНИ

План

- 12.1. Організації культурного розвитку українців у Канаді.
- 12.2. Роль канадської діаспори у формуванні україно-канадських відносин.

12.3. Позиція Канади та США щодо війни на Донбасі та анексії Криму.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: канадська діаспора, україно-американські відносини, зовнішньополітичні відносини,

Уміння та навички: знати особливість україно-канадських та україно-американських зовнішньополітичних відносин, канадська діаспора

Завдання для самостійної роботи до Теми 12:

Проаналізувати основні напрями розвитку україно-американських відносин.

Індивідуальні завдання до Теми 12:

1. Охарактеризуйте становлення торговельних відносин України з країнами Північної Америки.
2. Опишіть правові аспекти зовнішньоторговельної діяльності в Україні.
3. Визначте основні засади становлення та розвитку зовнішньої торгівлі.
4. Охарактеризуйте сучасний стан та перспективи розвитку Українсько-канадські відносини.

Питання для самоперевірки до Теми 12:

1. Опишіть стан розвитку взаємин України з США та їх позиція з актуальних питань зовнішньої політики України.
2. Опишіть стан розвитку взаємин України з Канадою та її позиція з актуальних питань зовнішньої політики України.
3. Охарактеризуйте процес становлення торговельних відносин України з країнами Північної Америки.
4. Яка роль канадської діаспори у формуванні україно-канадських відносин?
5. Яка позиція Канади та США щодо війни на Донбасі та анексії Криму?
6. Опишіть основні напрями розвитку україно-американських відносин.
7. Охарактеризуйте впливу зовнішньої політики США та Канади на загальні світові економічні та політичні процеси.

13. ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота студентів (СРС) - це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою СРС є засвоєння в повному обсязі навчального матеріалу, передбаченого програмою, та послідовне формування у студентів самостійності як риси характеру, що відіграє важливу роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації. СРС є однією з форм організації і здійснення навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом і надбання навичок використання теорії і методології в практичній діяльності у вільний від обов'язкових навчальних занять час за розкладом. Під час самостійної роботи здобувач вищої освіти має бути активним учасником навчального процесу, свідомо ставитись до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватись в інформаційному просторі.

З урахуванням змісту, цілей та завдань, що вирішуються в процесі виконання різних форм СРС, можна виділити три основні види самостійної роботи:

I - підготовка до поточних аудиторних занять;

II - пошуково-аналітична робота;

III - науково-дослідна робота.

Під час підготовки до аудиторних занять здобувач вищої освіти самостійно за тематикою семінарського або практичного заняття опрацьовує текст лекцій, додаткові джерела інформації, самостійно обирає вид та форму викладу підготовленої ним інформації. Здобувач вищої освіти може підготувати доповідь, виступ, реферат, есе, або підготуватись за лекційним матеріалом до опитування, моделюючої гри на семінарському занятті. За активної роботи під час аудиторної роботи на семінарському занятті здобувач вищої освіти денного відділення протягом семестру може отримати максимум 30 балів, здобувач вищої освіти заочного відділення може отримати максимум 20 балів,

Під час виконання пошуково-аналітичної роботи студент, в першу чергу, виконує підбір та огляд літературних джерел за обраною проблематикою. Потім переходить до аналітичного розгляду навчальної літератури, наукових публікацій. За результатами аналізу конкретної прикладної ситуації здобувач вищої освіти готує доповідь, виступ, реферат, контрольну роботу, аналітичну записку, матеріали доповідей на конференцію. Результати пошуково-аналітичної роботи студент представляє на розгляд під час аудиторних занять, де відбувається обговорення або презентація підготовлених матеріалів.

Під час виконання науково-дослідної роботи здобувач вищої освіти співпрацює з викладачем як науковим наставником. Здобувач самостійно без

безпосередньої участі викладача, але під його керівництвом, здійснює підготовку завдань у рамках тематики навчальної дисципліни та дослідницьких проєктів кафедри, щодо підготовки матеріалів до публікації та участі у наукових студентських конференціях і семінарах. Дана форма організації навчального процесу, особливо ефективно та послідовно формує у студента самостійність, аналітичне мислення, критичне мислення та здатність вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Самостійна робота Здобувача, що передбачена РПНД, оцінюється НПП за 15-бальною шкалою для здобувачів вищої освіти денної форми навчання і за 30-бальною шкалою для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання. Виконання завдань, які виносяться на самостійну роботу, контролюється НПП під час консультацій.

Таблиця 14.1 - Види самостійної роботи здобувачів вищої освіти та форми контролю

Види та форми самостійної роботи здобувачів вищої освіти	Форми контролю
I. Підготовка до аудиторних занять	
1.1. Вивчення обов'язкової та додаткової літератури, текстів лекцій тощо 1.2. Виконання домашніх завдань 1.3. Підготовка до семінарських та практичних занять 1.4. Підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю	1.1. Усне опитування 1.2. Перевірка правильності виконання завдань 1.3. Тестування 1.4. Написання контрольних робіт тощо
II. Пошуково-аналітична робота	
2.1. Пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою 2.2. Написання реферату (есе) на задану тему 2.3. Аналітичний розгляд наукової публікації 2.4. Аналіз конкретної практичної ситуації та підготовка аналітичної записки (Case study)	2.1. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять або індивідуальних контрольних робіт (КР) 2.2. Обговорення (захист) КР під час аудиторних занять 2.3. Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять 2.4. Розгляд підготовлених матеріалів, участь у діловій грі 2.5. Перевірка правильності виконання завдання
III. Наукова-дослідна робота	
3.1. Участь у наукових студентських конференціях і семінарах 3.2. Підготовка наукових публікацій 3.3. Виконання завдань у рамках дослідницьких проєктів кафедри (факультету)	3.1. Доповіді на наукових студентських конференціях і семінарах 3.2. Обговорення з викладачем підготовлених матеріалів до публікації

14. РЕКОМЕНДАЦІ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

За виконання індивідуальних завдань здобувач вищої освіти отримує бали. Індивідуальне завдання (ІЗ) може бути у формі індивідуальної контрольної роботи, реферату, есе, аналітичної записки, публікації, кожне з яких оцінюється окремо. Здобувач вищої освіти самостійно обирає форму та тематику індивідуального завдання та узгоджує їх з викладачем.

Оцінюванню підлягають:

- володіння понятійно-категоріальним апаратом, фаховою термінологією та теоретичними знаннями;
- вміння демонструвати практичні навички при розв'язуванні задач, вирішенні ситуацій;
- вміння продемонструвати креативність та системність знань, володіння сучасними методами, методиками при вирішенні практичних питань.

Мета виконання ІЗ - поглиблене вивчення матеріалу та творчий підхід. Здобувач повинен вміти самостійно формувати проблему дослідження; виконувати пошук необхідної наукової інформації; аналізувати реальні факти; викладати та аргументувати свої думки, пропозиції та правильно оформлювати науково-довідковий матеріал. Виконувати роботу доцільно на прикладі та з використанням даних за результатами аналізу конкретного кейсу. Рекомендується використовувати вітчизняні й міжнародні нормативно-правові акти, навчальну та наукову літературу для вирішення обраного здобувачем вищої освіти завдання. ІЗ має містити чітко зазначений план і розкривати обрану тематику. ІЗ має носити дослідницький характер, що дасть змогу проаналізувати різні літературні джерела за обраною темою і зробити висновки. Завершити ІЗ рекомендується практичним прикладом.

ІЗ в середньому повинна мати наступні обсяг та структуру:

1. Вступ (1с.)
2. Основна частина (8-10)
3. Висновки (1с.)
4. Список використаної літератури (до 7 найменувань)
5. Додатки.

Загальний обсяг ІЗ має становити 10-12 аркушів формату А4 друкованого тексту.

Індивідуальні завдання Здобувача, що передбачена РПНД, оцінюється НПП за 15-бальною шкалою для здобувачів вищої освіти денної форми навчання і за 10-бальною шкалою для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання. Виконання завдань, контролюється НПП під час консультацій.

15. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Політика адміністрації Т.Рузвельта в США.
2. США в роки Першої світової війни.
3. Доколумбова епоха.
4. Колоніальний період країн Північної Америки.
5. Війна за незалежність і утворення США.
6. Країни Північної Америки у 1918-1939 рр.
7. Особливості соціально-економічного і політичного розвитку країн Північної Америки.
8. Загальні тенденції розвитку країн Північної Америки у 1946-2016рр.
9. Основні етапи державного становлення США як першої глобальної держави
10. Провідні принципи, методи та особливості формування й реалізації зовнішньої політики країн Північної Америки.
11. Характерні риси та пріоритети діяльності країн Північної Америки на міжнародній арені.
12. Провідні концепції і доктрини в зовнішньополітичному курсі США та Канади.
13. Характер впливу зовнішньої політики США та Канади на загальні світові економічні та політичні процеси.
14. Концептуальні підходи США до ролі НАТО у сучасному світі.
15. Специфіка та характер участі Канади у миротворчих операціях та місіях під егідою ООН.
16. Стан розвитку взаємин України з США, Канадою та Мексикою та позиції цих країн з актуальних питань зовнішньої політики України.
17. Чинники та провідні етапи формування, розвитку та реалізації зовнішньої політики США.
18. Чинники та провідні етапи формування, розвитку та реалізації зовнішньої політики Канади.
19. Чинники та провідні етапи формування, розвитку та реалізації зовнішньої політики Мексики.
20. Становлення процесів регіональної інтеграції в Північній Америці.
21. Специфіка діяльності США та Канади у рамках Організації американських держав.
22. НАФТА в системі регіональної економічної інтеграції.
23. Формування американської континентальної моделі регіональної інтеграції.
24. АЛКА (Free Trade Area For Americas - ФТАА), як проект розширення.
25. SPP (Партнерства з безпеки і процвітання Північної Америки).

26. Виклики безпеці США та Канади й загроза конфліктів в приполярних територіях.
27. Арктична стратегія країн Північної Америки.
28. Співробітництво країн Північної Америки у питаннях безпеки. DEW Line, NORAD.
29. Співробітництво країн Півночної Америки в енергетичній та екологічних сферах.
30. Особливості глобалізації країн Північної Америки.
31. Розвиток інтеграційних процесів у Північній Америці.
32. Створення НАФТА. Сучасні дезінтеграційні виклики.
33. Роль та місце США у розвитку інтеграційних процесів.
34. Реалізація глобальних цілей США: континентально-інтеграційний контекст.
35. Проекти міжамериканської інтеграції: пропозиції США та їх альтернатива.
36. Регіон Північної Америки як один з ключових центрів формування нової політичної та економічної системи світу.
37. Основні загрози безпеці Канади. Принцип “трьох і” (Investment, Innovation, Identity) у зовнішній політиці сучасної Канади.
38. Відносини Канади з Великобританією.
39. Канада і Співдружність націй.
40. Специфіка канадсько-французьких відносин.
41. Відносини Канади з іншими європейськими країнами і організаціями.
42. США як фактор зовнішньополітичної доктрини Азійських країн.
43. Стабілізація капіталізму в США.
44. Політика урядів Гардінга та Куліджа.
45. Панування в державній політиці принципу «твердого індивідуалізму».
46. Прихід до влади уряду Гувера.
47. Початок в США економічної кризи 1929-1933 рр.
48. Вимушений відхід від «твердого індивідуалізму» і поступове запровадження етатизму.
49. Наростання кризи і перетворення її у «велику депресію» початку 30-х рр.
50. Президентські вибори 1932 р. та прихід до влади уряду Ф. Рузвельта.
51. «Новий курс» Рузвельта - початок «нової ери» розвитку американського капіталізму. Наступ справа на 7 «новий курс».
52. Перемога Рузвельта на виборах 1936 р. Продовження політики «нового курсу» у післякризовий період.
53. Зміни в світових позиціях і ролі США після Другої світової війни.
54. Початок «холодної війни» в міжнародних відносинах і зовнішня

політика США.

55. Посилення консервативних тенденцій у внутрішньополітичному житті США після закінчення Другої світової війни.

56. Зовнішньополітичний курс адміністрації Л. Джонсона.

57. Вступ США у війну в Індокитаї. Внутрішньополітична програма президента Дж. Кеннеді. «Нові рубежі».

58. Зовнішня політика адміністрацій Дж. Ніксона і Дж. Форда.

59. Внутрішньополітичний курс адміністрації Дж. Картера.

60. Соціально-економічна та міжнародна політика адміністрації Р. Рейгана.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алгоритм підготовки до семінарського заняття. URL: <https://infopedia.su/6x8112.html>.
2. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КРАЇН ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ. URL: https://kymu.edu.ua/upload/pdf_files/mv_2020-2021_13.pdf.
3. Зовнішня політика країн Північної Америки. URL: <https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021>.
4. КРАЇНИ АМЕРИКИ. Країни Північної Америки. URL: https://pidru4niki.com/11570718/geografiya/krayini_ameriki.
5. Положення про організацію освітнього процесу у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ. Наказ № 352 від 13.05.2020. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/nmc/polog/Pn2-n.pdf>.
6. Українська призма: Зовнішня політика 2019. Аналітичне дослідження. ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2020. 390 с.
7. North American Free Trade Agreement of January 1, 1994 [Електронний ресурс]. NAFTA web-site. URL: http://www.ftaa-alca.org/FTAADraft03/Index_e.asp.